

Republika e Kosovës
Republika Kosova- Kosova Cumhuriyeti

Komuna e Prizrenit
Opština Prizren – Prizren Belediyesi

Skupština Opština Prizren

Br.001/011 - 95084

Dana: 18 jula 2024

Na osnovu člana 12 stav 2 slovo d), člana 17 i člana 40 stav 2 slovo l) Zakona br. 03/L-040, za Lokalnu Samoupravu, oslanjajući se na Nacionalni program za Lokalni Ekonomski Razvoj i Srednjoročni budžetski okvir, član 20, član 25 slovo o) član 27 stav 1 i član 50 slova l) i m) Statuta opštine Prizren, br. 01/011-5643 od 15. oktobra 2008. godine, nakon razmatranja predloga, Skupština opštine Prizren je na sednici održanoj 18. jula 2024. godine usvojila sledeću:

**ODLUKU
ZA USVAJANJE STRATEGIJE ZA LOKALNI EKONOMSKI
RAZVOJ ZA OPŠTINU PRIZREN 2024-2029**

Član 1

Usvaja se Strategija za lokalni ekonomski razvoj za opštinu Prizren (2024-2029).

Član 2

Strategija za lokalni ekonomski razvoj za opštinu Prizren (2024-2029) biće sastavni deo ove odluke.

Član 3

O sprovođenju ove Odluke staraće se: Gradonačelnik opštine, Direktorijati za Turizam i Ekonomski razvoj, Direktorijati i jedinice – ostali sektori uključeni u Strategiju lokalnog ekonomskog razvoja za Opštinu Prizren (2024-2029).

Član 4

Ova Odluka stupa na snagu nakon dostavljanja nadzornom organu, u skladu sa članom 81. Zakona br. 03/L-040 za Lokalnu Samoupravu, kao i objavljivanje na službenim jeziku na sajtu opštine.

**Predsedavajuća Skupštine
Antigona Bytyqi**

Antigona Bytyqi

Republika e Kosovës
Republika Kosova- Kosova Cumhuriyeti

Komuna e Prizrenit
Opština Prizren – Prizren Belediyesi

**STRATEGIJA ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ ZA
OPŠTINU PRIZREN 2024-2029.**

Sadržaj

Spisak Skraćenica	Error! Bookmark not defined.
Spisak Figura	6
Spisak Tabela.....	7
Radna Ggrupa (RG).....	8
Uvodna reč Predsednika Opštine	9
Izvršni Sažetak	Error! Bookmark not defined.
Kratak opis svrhe Strategije za Lokalni Ekonomski Razvoj	Error! Bookmark not defined.
Opšti ciljevi SLER-a - (poznati su i kao prioriteti).....	Error! Bookmark not defined.
Cilj 1: Konkurentna domaća privreda.....	Error! Bookmark not defined.
Cilj 2: Inkluzivna zaposlenost	Error! Bookmark not defined.
Cilj 3: Poboljšana lokalna infrastruktura	Error! Bookmark not defined.
Cilj 4: Efektivno i saradničko ekonomsko upravljanje	Error! Bookmark not defined.
Uvod	13
Zašto se strategija sastavlja?	14
Metodologija.....	15
Misija.....	Error! Bookmark not defined.
Vizija	Error! Bookmark not defined.
Pozadina	Error! Bookmark not defined.
Analiza postojećeg stanja	Error! Bookmark not defined.
Demografija Opštine.....	Error! Bookmark not defined.
Geografska rasprostranjenost.....	Error! Bookmark not defined.
Administracija	Error! Bookmark not defined.
Obrazovanje.....	Error! Bookmark not defined.
Infrastruktura	37
Zdravstvo i Socijalna Zaštita	Error! Bookmark not defined.
Poljoprivreda i Ruralni Razvoj	Error! Bookmark not defined.
Turizam i Kulturna Baština	Error! Bookmark not defined.
Definisanje problema	Error! Bookmark not defined.
Poređenje sa drugim zemljama/opštinama.....	Error! Bookmark not defined.

SWOT analiza.....	57
Analiza stabla problema (opciono).....	Error! Bookmark not defined.
Rezime izazova.....	Error! Bookmark not defined.
Izazovi u sektoru obrazovanja.....	Error! Bookmark not defined.
Izazovi u sektoru infrastrukture	Error! Bookmark not defined.
Izazovi u sektoru zdravstva i socijalne zaštite	Error! Bookmark not defined.
Izazovi u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja.....	Error! Bookmark not defined.
Izazovi u sektoru turizma i kulturne baštine	Error! Bookmark not defined.
Ciljevi.....	63
Opšti cilj 1: Obrazovanje	Error! Bookmark not defined.
Opšti cilj 2: Infrastruktura.....	Error! Bookmark not defined.
Opšti cilj 3: Zdravstvo i socijalna zaštita	Error! Bookmark not defined.
Opšti cilj 4: Poljoprivreda i ruralni razvoj	Error! Bookmark not defined.
Opšti cilj 5: Turizam i kulturna baština	Error! Bookmark not defined.
Monitoring (Praćenje) i Izveštavanje.....	Error! Bookmark not defined.
Procena budžetskog uticaja	Error! Bookmark not defined.
I. Akcioni Plan.....	Error! Bookmark not defined.

Spisak Skraćenica

Radna Grupa.....	RG
Agencija za regionalni razvoj Jug.....	ARR Jug
Strategija za lokalni ekonomski razvo.....	SLER
Nacionalni program za lokalni ekonomski razvoj 2030.....	NPLER
Opštinski razvojni plan.....	ORP
Prostorni plan Kosova 2010-2020.....	PPK
Zakon o prostornom planiranju br. 2003/14.....	ZPP
Zonalna mapa 2020-2028.....	ZM
Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats.....	SWOT
Regionalni tim za opštinske projekte.....	RTOP
Agencija za statistiku Kosova.....	ASK
Individualno poslovanje.....	I.P
Opšti ortakluk.....	O.P
Akcionarsko društvo.....	SH.A
Društvo sa ograničenom odgovornošću.....	D.O.O
Ograničen ortakluk.....	O.P
Ogranak stranog društva.....	OSD
Zemljoradnička zadruga.....	Z.Z
Odeljenje za javne usluge.....	OJU
Regionalna vodovodna kompanija.....	RVK
Opštinski Pravilnik za upravljanje otpadom.....	RKMM
Lokalni ekološki plan.....	LEP

Opštinska ekološka dozvola.....	OED
Centar za socijalni rad.....	CSR
Šema socijalne pomoći.....	ŠSP
Nacionalni Autoritet za kvalifikacije.....	NAK
Odeljenje za turizam i ekonomski razvoj.....	OTER
Nevladina organizacija.....	NVO
Fudbalski Klub.....	KF
Škola Fudbala.....	ŠF
Klub fudbalskih veterana.....	KFV
Košarkaški klub.....	KK
Sportski klub.....	SK
Rvački klub.....	RK
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnologije.....	MPNT
Stručno usavršavanje nastavnika.....	SUN

Spisak Figura

Fig.1 - Multietnički Prizren

Fig.2 - Društveni i ekonomski razvoj

Fig.3 -NSOŠ "Mati Logoreci"

Fig. 4 - Grafikon sastava otpada u procentima

Fig.5 - Planinarske (Pešačke) staze u planinama Šar

Fig.6 - Jezera Šar planina

Spisak Tabela

Tab. 1 - Stanovništvo opštine Prizren prema nacionalnosti i rodu

Tab. 2 - Domaćinstva prema broju članova

Tab. 3 - Stanovništvo opštine Prizren prema mestu prebivališta i nacionalnoj pripadnosti

Tab. 4 - Tabela stanovnika prema mestu prebivališta i starosnim grupama

Tab. 5 - Ocene i prosek učenika u školama opštine Prizren

Tab. 6 - Beleške o putnoj infrastrukturi

Tab. 7 - Zemljišne površine po svojini

Tab. 8 - Parkirališta

Tab. 9 - Podaci o kanalizacijama

Tab. 10 - Podaci o vodi

Tab. 11 - Podaci o otpadu

Tab. 12 - Pravni osnov

Tab. 13 - Tabela vrsta otpada po procentima i godinama

Tab. 14 - Ekološki podaci

Tab. 15 - Tabela šema porodica i članova porodice koji uživaju pravo na socijalnu pomoć

Tab. 16 - Poljoprivredni usevi u ha (km²)

Tab. 17 - Sastav stočnog fonda po grlu stoke

Tab. 18 - Jesenji usevi po vrstama u ha

Tab. 19 - Prolećni usevi po vrstama u ha

Tab. 20 - SWOT analiza

Radna Grupa (RG)

1. Kujtim Gaši, zamenik predsednika opštine Prizren – predsedavajući grupe
2. Ramadan Tarašaj, direktor za turizam i ekonomski razvoj
3. Čele Lamaj, direktor javnih službi, zaštite i spasavanja
4. Sulltan Badallaj, direktor budžeta i finansija
5. Ramize Šalja, direktorka Službe za vanredne situacije i bezbednost
6. Bedžat Bitići, direktor poljoprivrede i ruralnog razvoja
7. Nderim Bitići, direktor Agencije za regionalni razvoj – Jug
8. Tim Agencije za regionalni razvoj Jug (ARR Jug)

Uvodna reč gradonačelnika opštine

Poštovani sugrađani opštine Prizren,

Danas imam čast da pišem o pitanju od velikog značaja za sve nas: ekonomskom razvoju naše voljene opštine. Multietnički Prizren, sa svojom bogatom istorijom i živom kulturom, ima ogroman potencijal za rast i prosperitet. Ali da bismo otključali ovaj potencijal, moramo usredsrediti naše napore na budućnost Prizrena - našu omladinu - i osigurati da mogućnosti za napredovanje budu dostupne svima, bez obzira na pol.

Naši mladi ljudi su stub ekonomije Prizrena. Oni su inovatori, preduzetnici, radnici koji će pokrenuti našu opštinu napred. Međutim, mnogi naši mladi ljudi se osjećaju primorani da traže prilike negdje drugdje, ostavljajući iza sebe bogatstvo talenta i energije koje bi se mogle iskoristiti za boljitak naše zajednice. Moramo stvoriti okruženje koje podstiče naše mlade ljude da ostanu, grade svoje živote i karijere ovdje u Prizrenu.

To znači ulaganje u obrazovne programe i obuke koji osposobljavaju naše mlade s potrebnim vještinama za poslove u budućnosti. Znači da se omogući pristup kapitalu i mentorstvu onima koji imaju strast da pokrenu sopstveni biznis. A to znači osigurati da naši mladi ljudi imaju mjesto za stolom u procesima donošenja odluka, kako bi se njihov glas čuo i njihove perspektive bile cijenjene.

Ali ekonomski razvoj Prizrena ne može se postići bez rodne ravnopravnosti. Jedno dugo vreme su se žene i djevojke suočavale sa izazovima njihovog punog učešća u našoj ekonomiji. Ovo ne samo da je nepravedno, već i ograničava naš potencijal za rast. Kada se ženama daje mogućnost za uspeh, one postaju moćni pokretači ekonomskog razvoja, stvarajući radna mjesta i prosperitet koji koriste čitavim zajednicama.

Moramo raditi na razbijanju barijera koje stoje na putu punog učešća žena u našoj ekonomiji. To znači sprovođenje politika koje promovišu rodnu ravnopravnost, kao što su jednaka plata za jednak rad, pristupačna briga o djeci i zaštita od diskriminacije i uznemiravanja. To znači omogućiti ženama pristup obrazovanju, obuci i kapitalu kako bi mogle pokrenuti posao i nastaviti karijeru u svim oblastima. A to znači osigurati da žene predstavljaju rukovodeće pozicije, gdje mogu donositi odluke od koristi za cijelu našu opštinu.

Fokusirajući se na našu omladinu i promovišući rodnu ravnopravnost, možemo stvoriti uspešnu ekonomiju u Prizrenu koja koristi svim građanima. Ekonomija koja osigurava dobra radna mjesta, stimulira inovacije i podiže najugroženije među nama. Ekonomija koja Prizren čini mestom gde mladi žele da ostanu, gde žene mogu da ostvare svoj puni potencijal i gde svako ima šansu da uspe.

Ovo je vizija za budućnost Prizrena za koju predlažem da radim. Neće biti lako i neće se dogoditi preko noći. Ali uz odlučnost, naporan rad i posvećenost vrijednostima pravde i jednakosti, uvjeren sam da možemo ovu viziju pretvoriti u stvarnost.

Započnimo ovo putovanje zajedno, za dobrobit Prizrena i svih njegovih građana. Izgradimo pravednu, jednaku i prosperitetnu ekonomiju. Ekonomija koja Prizren čini opštinom u kojoj svako može da cveta.

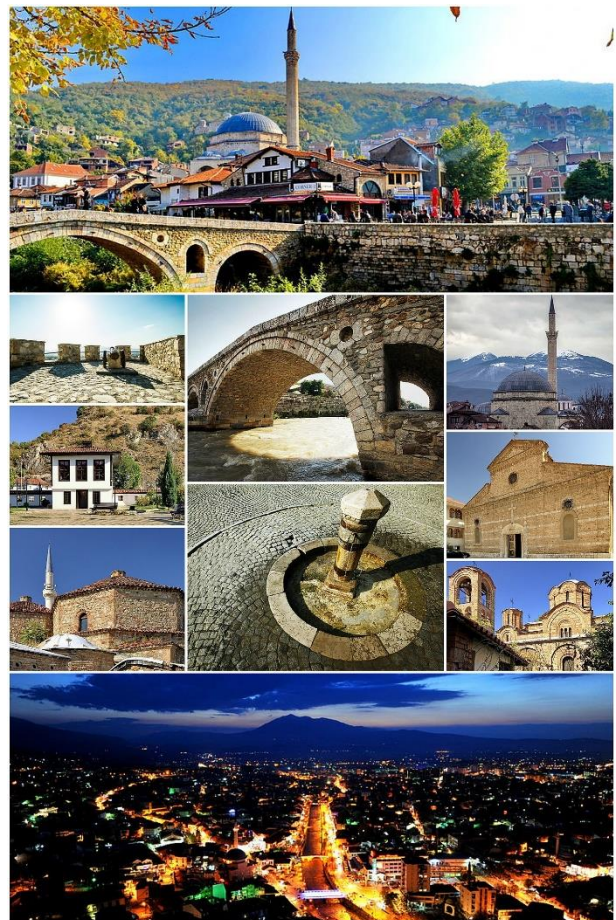
Hvala!

Vaš Shaqir Totaj

Izvršni Sažetak

Strategija za lokalni ekonomski razvoj (SLER) je strateški dokument koji je pripremila opština Prizren, u bliskoj saradnji sa poslovnom zajednicom i društvom, za stvaranje boljih uslova za ekonomski razvoj, blagostanje i stvaranje zapošljavanja u opštini. Glavni cilj SLER-a je da izgradi lokalne ekonomske kapacitete opštine Prizren, unapređujući tako njenu ekonomsku budućnost i kvalitet života svih građana.

SLER je fokusirana na povećanje opštinske konkurentnosti, održivi rast i osiguravanje da bi rast bio inkluzivan. Takođe, SLER uključuje izgradnju ekonomske snage opštine Prizren optimizovanjem lokalnih resursa i kapaciteta ekonomskih zainteresovanih strana u gradu i selima, povećavajući važnost identifikovanja i otvaranja mogućnosti za poslovanje, podržavanje inicijativa preduzeća, olakšavajući ulazak na tržište i stvaranje povoljne klime za investicije i poslovne aktivnosti. SLER će doprineti kako u ekonomskoj dimenziji, tako i u obrazovnoj, socijalnoj, infrastrukturnoj, turističkoj/kulturnoj i ekološkoj dimenziji.

Fig 1. Multietnički Prizren

Prema Nacionalnom programu za lokalni ekonomski razvoj 2030 (NPLER) u kojim se govori o razvoju efektivnih politika za lokalni ekonomski razvoj i održivost, kaže se da opštine treba da budu konkurentne među sobom da bi povećale svoje mogućnosti da privuku što više sredstava od donatore. Tako će SLER pomoći u boljem planiranju kapitalnih investicija, kao i rešavanju pitanja lokalnog ekonomskog razvoja kroz izradu

sveobuhvatnih strateških politika za lokalni ekonomski razvoj, kao i institucionalizaciju i sistemiranje lokalnih razvojnih politika. Da bi se imao ovakav sistemski pristup, sastavljena je ova strategija lokalnog ekonomskog razvoja. U tom kontekstu, osposobljavanje mladih i osnaživanje žena je važna komponenta lokalnog ekonomskog razvoja. Povećanje njihovih stručnih kapaciteta, posebno po pitanju preduzetništva i njihovo osposobljavanje o tome kako pristupiti osnivanju i funkcionisanju poslovanja, uzimajući u obzir prirodne resurse pojedinih ruralnih i urbanih sredina u opštinama, razvoj urbanog i ruralnog turizma, delatnosti koje se odnose na poljoprivrednu proizvodnju i stavljanje ovih proizvoda na tržište su neki od parametara koji će pozitivno uticati na lokalni ekonomski rast i razvoj. Kroz tematske programe, SLER će u saradnji sa lokalnom zajednicom kreirati mogućnosti za obuku u oblasti socio-ekonomskog razvoja. Kroz podsticajnih šema za mlade ljude i žene, kao i druge marginalizovane grupe, biće im pružena mogućnost da imaju lakši pristup tržištima, da prodaju svoje robe i usluge. Takođe, izrada programskih šema za zapošljavanje mladih i žena u prioritetnim sektorima omogućava smanjenje nezaposlenosti i povećanje lokalnog ekonomskog razvoja. Podrška mikro i malim preduzećima (MMP) iz sektora poljoprivrede, turizma i obnovljive energije su među glavnim prioritetima za lokalni ekonomski razvoj opštine Prizren. Šeme grantova za podršku poslovanjima i stvaranje drugih mehanizama za stimulisanje biznisa će uticati na rast lokalnog ekonomskog razvoja.

Kratak opis svrhe Strategije za Lokalni Ekonomski Razvoj

Cilj SLER-a opštine Prizren je da se stvori povoljnije okruženje za lokalni ekonomski razvoj, kao i podizanje nivoa blagostanja zajednica u opštini Prizren. SLER će pomoći u uključivanju zajednica u opštinske projekte, zatim diversifikaciji lokalne ekonomije, razvoju infrastrukture, osposobljavanju radne snage, podršci lokalnim poslovanjima, promovisanju turizma, korišćenju tehnologije i inovacije, razvoju partnerstava i stvaranju uslova za socijalnu i ekološku podršku.

Uvod

Opština Prizren je druga po veličini opština na Kosovu, kao i regionalni centar na jugu zemlje. Smešten ispod podnožja Šar planina, grad Prizren je jedno od najstarijih naseljenih naselja u jugoistočnoj Evropi. Prizren je kroz istoriju uvek bio raskrsnica kulture i trgovine. Usled velikih političkih, društvenih i ekonomskih promena tokom različitih vremenskih perioda, Prizren je prošao kroz kulturne, društvene i ekonomske razvojne fluktuacije. Međutim, poslednji rat je uticao na stagnaciju mnogih procesa za

budućnost opštine. Danas se Prizren suočava sa različitim izazovima tokom svog ekonomskog razvoja, kao što su visok nivo nezaposlenosti prisustvo sive

Fig 2 - Društveni i ekonomski razvoj

ekonomije, nedostatak organizovane industrijske i poljoprivredne proizvodnje, kao i nedostatak stručnog kadra koji je potreban poslovnoj zajednici. Prizren takođe pati od velike degradacije životne sredine, kao i kontinuirane migracije. Opština Prizren je posvećena sprovođenju Opštinskog razvojnog plana (ORP), pozivajući se na Prostorni plan Kosova 2010-2020 (PPK) i na osnovu zakona Kosova, Zakona o prostornom planiranju br. 2003/14 (ZPP) i Zonalnih Mapa 2020-2028 (ZM), koja odražava njenu želju da se pripremi za budućnost zasnovanu na glavnim principima održivog ekonomskog i društvenog razvoja, moderne tehnologije i infrastrukture i socijalne uključenosti i jednakosti. SLER opštine Prizren je važno sredstvo za koordinaciju ovih principa i za orijentaciju budućeg razvoja opštine Prizren za narednih pet godina, pozivajući se na relevantne zakone Kosova.

Zašto se strategija sastavlja?

SLER je veoma važan iz nekoliko razloga, jer usmerava i optimizuje napore za promovisanje održivog ekonomskog rasta na lokalnom nivou. Ovo su neki od razloga zašto bi trebalo izraditi SLER:

1. Otvaranje radnih mesta - čime se povećava zaposlenost i blagostanje zajednica u opštini i smanjuje stopa nezaposlenosti.
2. Diverzifikacija privrede - SLER podstiče diversifikaciju privrede, oslanjajući se na uspešna preduzeća, sektor u kome posluju i proizvod koji proizvode.
3. Stvaranje blagostanja - Lokalni ekonomski razvoj stvara blagostanje u zajednicama opštine. Povećanje privrednih aktivnosti dovodi do većih prihoda za pojedince i poslovanja, čime se doprinosi povećanju životnog standarda stanovništva.
4. Razvoj infrastrukture - SLER takođe uključuje razvoj infrastrukture. Bolja infrastruktura (transport, komunikacija, putevi, itd.) privlači poslovanja i čini okruženje konkurentnijim.
5. Pобољшanje kvaliteta života - uključujući bolji pristup obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, kulturnim vrednostima i mogućnostima za rekreaciju.
6. Preduzetništvo i inovacije - SLER utiče na okruženje obavljanja poslovanja i inovacija. Podrška malim poslovanjima i start-up-ima omogućava razvoj novih proizvoda, usluga i industrija.
7. Uključivanje zajednice - Izrada SLER-a takođe obuhvata uključivanje zajednica u procese donošenja odluka. Ovo pomaže da se osigura da plan razvoja bude u skladu sa težnjama lokalnog stanovništva.
8. Privlačenje investicija - Jasno i dobro definisan SLER čini opštinu Prizren privlačnijom za strane i domaće investitore.
9. Smanjenje siromaštva i nejednakosti - SLER često uključuje inicijative za rešavanje problema siromaštva i nejednakosti. To podrazumeva pružanje obuke obrazovnih mogućnostij marginalizovanoj populaciji i stvaranje novih puteva ka bolje plaćenim poslovima.

Metodologija

Da bi SLER Prizren 2024-2029 bio sintetizovanje razvojne ekonomske politike na lokalnom nivou, kroz različite instrumente za prikupljanje podataka, izvučena je opšta perspektiva lokalnog nivoa. Prilikom utvrđivanja metodološkog okvira za izradu ove strategije, uzeti su u obzir „Administrativno Uputstvo za planiranje i izradu strateških dokumenata i akcionih planova” kao i „Priručnik za planiranje, izradu i praćenje strateških dokumenata i njihovih akcionih planova”.

Pripremni rad	Opština Prizren je odlukom prtedsednika osnovala Radnu grupu, kao tim odgovoran za rukovođenje procesom izrade SLER-a. Agencija za regionalni razvoj Jug (ARR Jug) izradila je prvi nacrt dokumenta.
Prva radionica RG-a	Tokom prve radionice, članovi RG-a su iskoristili priliku da se međusobno upoznaju, razgovaraju o prvom nacrtu dokumenta i izrade SWOT analizu, Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats (SWOT).
Revizija strategija i drugih relevantnih dokumenata	U ovoj fazi, RG je pregledala druge sektorske strateške dokumente, koji su usvojeni ili su u procesu usvajanja. Pregledanje i konsultovanje strateških dokumenata centralnog nivoa bilo je važno da bi se razumelo više o strateškim orijentacijama centralnog nivoa u vezi sa lokalnim ekonomskim razvojem.
Druga radionica RG-a	Tokom druge radionice, RG je identifikovala preliminarne izazove lokalnog ekonomskog razvoja, a zatim ih sistematizovala u glavne izazove. Pored toga, vođene su diskusije o sredstvima za

	<p>prikupljanje dodatnih podataka.</p> <p>Dogovoreno je da se radi na akcionom planu, a zatim da se pošalje grupi na diskusiju/dopunu/izmenu.</p>
Sastanci sa opštinama i poslovnim udruženjima	<p>Na ovoj radionici, RG je predstavila podatke ankete i iskoristila priliku da ih proveri i dalje razradi kroz razgovore sa pozvanim stranama. Istovremeno, pripremljen je napredniji nacrt glavnih izazova i problema, koji kombinuje sve izvore podataka. Na kraju, učesnici su pozvani da razgovaraju o preliminarnim ciljevima.</p>
Treća radionica RG-a	<p>Na ovoj radionici, RG je definisala misiju i viziju, specifične ciljeve, indikatore i glavne aktivnosti u okviru SLER-a. Istovremeno, utvrđen je okvir za praćenje i procenu ovog programa i napravljena je procena finansijskog uticaja. Završetkom ove radionice, nacrt SLER-a je finalizovan i pripremljen za javnu konsultaciju.</p>
Javne konsultacije	<p>Na kraju ovog procesa organizovana je preliminarna i javna rasprava kako bi se dobili komentari i sugestije zainteresovanih strana. Nakon završetka procesa javnih konsultacija, radilo se na konačnoj verziji dokumenta, koja je konačno dostavljena Skupštini opštine na usvajanje.</p>

Misija

Misija opštine Prizren za lokalni ekonomski razvoj je stvaranje živahne, pogodne i samoodržive lokalne ekonomije koja poboljšava opšte blagostanje građana opštine Prizren i podstiče žene i mlade da se bave preduzetništvom.

Vizija

Vizija opštine Prizren sa stanovišta lokalnog ekonomskog razvoja je opština sa održivom, raznolikom i konkurentnom ekonomijom, koja omogućava stvaranje uslova za rad, blagostanje i dostojanstven razvoj za sve, privlačenje investicija i sprečavanje tendencija za migracijom.

Pozadina

Danas je opština Prizren značajno smanjila administrativna opterećenja u vezi sa osnivanjem i radom preduzeća. Uprkos ovom napretku, preduzeća se i dalje suočavaju sa brojnim izazovima koji ih sprečavaju da ostvare svoj konkurentski potencijal. Investicije na opštinskom nivou su uglavnom usmerene u projektima infrastrukturne prirode, posebno na puteve. Opštinska imovina i mogućnost da se ona ponudi na korišćenje predstavlja važan alat za opštinu da stimuliše investicije. Privatni sektor, kojim dominiraju mikro preduzeća u porodičnom vlasništvu (IP) je bio malo spreman da ostvari investicije sa značajnim efektima za lokalni ekonomski razvoj. Ekonomske zone ili industrijski park koji još nisu završeni, onemogućavaju privlačenje investicija. Opština Prizren ima niz promotivnih materijala koji pružaju informacije o potencijalima i mogućnostima za investiranje. Stoga potencijalni investitori često imaju pristup neophodnim informacijama za preduzimanje koraka ka investiranju. Poljoprivreda je neophodna za ruralni razvoj i igra veoma važnu ulogu u lokalnoj ekonomiji. Iako opština Prizren pruža podršku razvoju poljoprivrede kroz projekte za subvencije, ova podrška ostaje nedovoljna za rešavanje nekih od primarnih problema ovog sektora, kao što su: male farme, zastarela tehnologija i alati za rad, visoki troškovi poljoprivrednih inputa, kao i ograničena integracija u prehrambenoj industriji. Turizam, kao još jedan važan sektor, posebno seoski ili agroturizam, i pored svog potencijala, nije dovoljno razvijen. Turističke atrakcije, odnosno spomenici kulturnog nasleđa, malo su stavljeni u funkciju promovisanja kreativne ekonomije. Lokalni zanatlije, kao značajni akteri opština, suočavaju se sa značajnim poteškoćama u pogledu finansijske stabilnosti. Mala

i srednja preduzeća (MSP-i) generalno imaju potrebu za podršku kako bi pratile trend u drugih zemalja. Oni su posebno zastali u pogledu digitalizacije i inovacija, kako na nivou proizvoda tako i na nivou procesa. Opština Prizren je poznata po svojim stabilnim modelima finansiranja i nema poteškoća da služi kao tipičan inkubator inovacija. Kod privatnog sektor i stranke koje se bave lokalnim ekonomskim razvojem, postoji nizak nivo svesti o cirkularnoj ekonomiji i prednostima koje ovaj pristup donosi u ekonomskom smislu i u kontekstu očuvanja prirodnih resursa i životne sredine uopšte. Iako se recikliranje smatra integralnim elementom cirkularne ekonomije, u opštini Prizren ne postoji dobro uspostavljena infrastruktura za recikliranje. Odvajanje otpada se uglavnom obavlja neformalno, a materijal koji se može reciklirati se uglavnom izvozi bez prerade. Procenjuje se da mali procenat preduzeća koristi materijal koji se može reciklirati. Aspekti cirkularne ekonomije, kao što su ponovna upotreba materijala i mogućnosti za popravku, zauzimali su vrlo malo mesta u poslovnoj praksi. Na tržištu rada postoji izražen nedostatak veština koje bi zadovoljile potrebe privatnog sektora. Dok je u prošlosti jedan od glavnih izazova poslovanja bio pronalaženje kvalifikovane radne snage, poslednjih godina, pored ovoga, poslovanja se susreću sa sve više poteškoća u pronalaženju profila sa niskim veštinama. Glavni razlog za to su migracioni trendovi ove kategorije, bilo van Kosova ili iz malih opština u velike opštine, uglavnom prema glavnom gradu. Opština Prizren treba da ima sistematske podatke da identifikuje profile koje su potrebni na tržištu rada. Neki od profila koji najviše nedostaju su zavarivači, iskusni softverski inženjeri, operateri opreme i bravari. Saradnja između privatnog sektora i stručnih škola ili akreditovanih centara za obuku je na ograničenom nivou. Nedostaju funkcionalni mehanizmi koji stvaraju mogućnosti poslovanjima da ponude svoju pomoć u izradi standarda stručnog školovanja/osposobljavanja. S druge strane, poslovanja pokazuju vrlo malo interesovanja da pružaju mogućnosti za praktično iskustvo na radnom mestu. Iako se veliki deo budžeta opština ulaže u infrastrukturu, posebno u putnu infrastrukturu (oko 27%), postoje nezadovoljstva u vezi sa snabdevanjem vodom za piće, upravljanjem otpadom, lokalnim transportom, putnom infrastrukturom, kanalizacijom i prečišćavanjem otpadnih voda. Kada su u pitanju lokalne finansije, opštine svoje troškove pokrivaju iz vladinih grantova i sopstvenih prihoda. Iznos sredstava se dodeljuje opštinama sa centralnog nivoa kroz opšti grant i druge prateće grantove, u odnosu na prihode koje zemlja ima, smatra se relativno zadovoljavajućim. Međutim, način raspodele kroz grantove, zaobilazeći direktno povezivanje sa prihodima od nekih

vrsta poreza (npr. porez na lični dohodak), ne smatra se najprikladnijim načinom i razlikuje se od prakse u sličnim zemljama u regionu i šire. Pored toga, linearna raspodela vladinih grantova je učinila da opštine ne budu mnogo aktivne u ostvarivanju sopstvenih prihoda i da ne razvijaju neku vrstu konkurencije među sobom u ovom pravcu. S druge strane, ovlašćenja koja su prepuštena opštinama da ostvaruju prihode iz sopstvenih izvora (porez na imovinu, takse, tarife i druge opštinske naknade) su nedovoljna da ih učine finansijski samoodrživim. Kao rezultat toga, ove opštine nemaju dovoljno sredstava za ulaganje u projekte i pravilno vršenje sopstvenih ovlašćenja. Uopšteno govoreći, zavisnost u velikoj meri od centralnog nivoa, odnosno nedostatak finansijske održivosti, ističe se kao jedan od glavnih problema opština za lokalni ekonomski razvoj. Na osnovu zakona o finansijama lokalne samouprave, visina opštinskih tarifa mora biti srazmerna troškovima opštine. Kao rezultat toga, postoje velike razlike između opština u pogledu nivoa tarifa. Drugi problem opština za korišćenje budžeta je ograničenje u kategorijama roba i usluga, kao i subvencija. U rashodu budžeta nedostatkom se smatra nadzor nad radovima koje izvode izvođači. Znajući da je lokalni ekonomski razvoj prioritet opština, ovaj dokument će takođe imati ujednačen okvir za praćenje koji će meriti realizaciju aktivnosti i uticaj na ciljeve. Stručni kapaciteti za ekonomski razvoj u opštinskim institucijama su nedovoljni. Takođe, kapaciteti su ograničeni i kada je u pitanju izrada projekata za privlačenje sredstava stranih donatora. Opština Prizren je u saradnji sa ARR Jug obezbedila ovu uslugu. Ovo je treća godina rada ERPK-a i prvi rezultati su već viđeni. Saradnja između opštine i poslovne zajednice je ocenjena na nezadovoljavajućem nivou, ali sa mogućnostima za razvoj. Opština Prizren ima funkcionalna poslovna udruženja/organizacije koje predstavljaju i pomažu privatnom sektoru artikulišući njihove potrebe. Takođe postoje problemi između lokalnog i centralnog nivoa u pogledu ekonomskog razvoja. Dvosmislenost u pogledu kompetencija između lokalnog i centralnog nivoa navedena je kao najozbiljnija prepreka u anketi sprovedenoj sa opštinama. Međuopštinska saradnja je, s druge strane, uglavnom u infrastrukturnim investicionim projektima.

Analiza postojećeg stanja

Demografija opštine

Po broju stanovnika, Prizren je velika opština na Kosovu. Podaci procene stanovništva iz 2011¹ godine pokazuju da opština Prizren ima 177,400 stanovnika.² Tabela u nastavku prikazuje stanje prema etničkoj pripadnosti³:

	Albanci	Srbi	Turci	Bošnjaci	Romi	Aškalije	Egipćani
Ukupno	145718	237	9091	16896	2899	1350	168
Muškarci	73329	105	4431	8450	1416	700	79
Žene	72389	132	4660	8446	1483	650	89

Tab.1 - Stanovništvo opštine Prizren prema nacionalnoj pripadnosti i rodu

Opštinu Prizren, kao teritorijalnu jedinicu (celinu), čine: grad Prizren, gradska naselja i sela. Teritorija opštine Prizren obuhvata 76 naselja, uključujući Prizren i sela: Atmadža, Arbana, Gornji Arbanas, Donji Arbanas, Biluša, Caparce, Dedaj, Dobrušte, Dojnice, Drajčići, Grnčare, Gornje Selo, Gorožup, Graždanik, Hoča Zagradaska, Jablanica, Ješkovo, Kabaš, Kabaš Has, Karašindërđ, Kobanja, Kojuš, Koriša, Krajk, Mala Kruša, Kušnin, Kuštendil, Landovica, Legenda, Leskovac, Lez, Ljubičevo, Gornje Ljabinje, Donje Ljabinje, Ljubižda, Ljubižda Has, Ljukinaj, Lokvica, Nova Šumadija Manastirica, Mazrek, Medvece, Miljaj, Muradem, Mušnikovo, Našec, Nebregošte, Novake, Novo selo, Petrovo, Pirane, Planeja, Planjane, Poslište, Pousko, Prevale, Randubrava, Rečane, Romaja, Skorobište, Smać, Sredska, Stružje, Škoza, Špinadija, Trepetnica, Tupec, Veleža, Vrbičane, Vrbnica, Vlačnja, Zojić, Zjum, Živiniane i Žur.

Prema poslednjim zvaničnim podacima Agencije za statistiku Kosova (ASK) iz popisa iz 2011. godine, opština Prizren ima gustinu naseljenosti od 275.56 stanovnika/km² na površini od 640 km². Prosečna nadmorska visina opštine je od 400 m do 1,760 m.

Porodične ekonomije

¹ Podaci ASK-a iz 2021.

² Stanovništvo opštine Prizren prema popisu iz 2011. godine

³ Podaci ASK-a iz 2011.

Prema podacima na osnovu poslednjeg zvaničnog popisa iz 2011. godine, opština Prizren ima 29,625 domaćinstava. Tabelarni prikaz domaćinstava po broju članova je predstavljen na sledeći način:

Člana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10>	Ukupno
Prizren	925	189	240	490	5724	461	299	1676	1057	3428	29625

Tab. 2 – Domaćinstva prema broju članova

Stanovništvo opštine Prizren prema naselju i nacionalnoj pripadnosti, prema poslednjem popisu (2011), predstavljeno je na sledeći način:

	Albanci	Srbi	Turci	Bošnjaci	Romi	Aškalie	Egipćani	Goranci	Ostali
Atmadža	1677	1	0	0	0	0	0	0	0
Biluša	1490	0	0	2	0	0	0	0	0
Caparce	818	0	0	0	0	3	25	0	0
Dedaj	615	0	3	0	0	0	0	0	0
Dobrušte	495	0	0	0	0	0	0	0	0
Dojnic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drajići	28	26	0	95	0	0	0	0	0
Dušanovo	8810	0	0	220	172	186	0	2	2
Grnčare	12	0	6	1285	0	0	0	0	15
Gornje Selo	12	9	0	268	0	0	0	0	3
Gorožup	289	0	0	1	0	0	0	0	0
Graždanik	879	0	0	0	2	0	3	0	0
Đonaj	4805	1	0	4	0	1	0	0	2
Hoča Zgradska	3405	0	0	1	0	0	0	0	2
Jablanica	0	0	1	346	0	0	0	0	4
Ješkovo	434	0	0	0	0	0	0	0	0
Kabaš	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kabaš Has	881	0	0	1	0	0	0	0	0
Karašinderđ	1095	2	0	0	0	0	0	0	0
Kobanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kojuš	506	0	0	0	0	0	1	0	0
Koriša	5278	0	0	0	0	0	0	0	1
Krajk	1676	0	0	0	0	0	0	0	0
Mala Kruša	919	0	0	0	0	15	0	0	0
Kušnin	2109	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuštendil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Landovica	1027	0	0	1	0	110	0	0	0
Leskovac	133	0	0	0	0	0	0	0	0
Lez	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Gornje Ljubicke	0	0	0	1873	0	0	0	1	44
Donje Ljubicke	5	0	0	1178	0	0	0	0	17
Ljubićevo	1602	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubižda	4207	5	237	1286	48	0	0	75	107
Ljubižda Has	2719	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljukinaj	557	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljutoglav	1218	0	0	0	0	0	0	0	0
Lokvica	1	5	0	330	0	0	0	0	0

Nova Šumadija	742	0	0	0	0	0	0	0	0
Manastirica	0	0	0	1106	0	0	0	0	0
Mazrek	1076	0	0	0	0	0	0	0	0
Medvece	1046	0	0	0	0	16	0	0	0
Miljaj	37	0	0	0	0	0	0	0	0
Muradem	514	0	0	0	0	0	0	0	0
Mušnikovo	900	47	0	143	0	0	0	0	4
Našec	1379	0	0	0	0	0	0	0	0
Nebregošte	1	0	0	577	0	0	0	0	0
Novake	57	31	0	0	0	0	0	0	0
Novo selo	17	0	0	243	0	0	0	0	46
Petrovo	1194	0	0	0	0	0	0	0	0
Pirane	2213	0	0	0	0	200	1	0	0
Planeja	680	0	0	0	0	0	0	0	0
Planjane	11	4	7	1080	0	0	0	0	0
Poslište	1517	0	0	0	0	0	0	0	0
Pousko	0	0	0	684	0	0	0	0	0
Prizren	67020	47	8833	4914	2666	742	58	576	133
Randubrava	1142	0	0	0	0	0	0	0	0
Rečane	2	0	2	944	0	0	0	0	2
Romaja	2745	0	0	0	0	0	0	0	2
Gornja Srbica	179	0	0	0	0	0	0	0	0
Donja Srbica	600	0	0	2	11	39	20	0	0
Skorobište	766	0	0	303	0	0	0	0	0
Smać	374	1	0	0	0	0	0	0	0
Sredska	9	58	2	0	0	0	0	0	0
Stružje	102	0	0	0	0	0	0	0	0
Škoza	763	0	0	2	0	0	0	1	0
Špinadija	1089	0	0	0	0	18	60	0	0
Trepetnica	133	0	0	0	0	5	0	0	0
Tupeć	398	0	0	0	0	0	0	0	0
Veleža	460	0	0	0	0	0	0	0	0
Vrbičane	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vrbnica	658	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlašnja	1698	0	0	1	0	0	0	0	0
Zojić	813	0	0	0	0	15	0	0	0
Zjum	1782	0	0	0	0	0	0	0	0
Živiniane	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žur	5897	0	0	6	0	0	0	0	2
Ukupno	145718	237	9091	16896	2899	1350	168	655	386

Tab. 3 - Stanovništvo opštine Prizren prema naselju i nacionalnoj pripadnosti

Tabelarni prikaz stanovnika prema naseljima i starosnim grupama izgleda ovako:

Naselje	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29
Atmadža	187	167	176	157	162	159
Biluša	133	140	164	153	152	130
Caparce	65	82	89	113	74	81
Dedaj	66	74	74	71	46	55
Dobrušte	61	44	38	40	60	70
Dojnic	0	0	0	0	0	0
Drajčići	19	18	3	7	10	14
Dušanovo	849	966	1017	946	948	774
Grnčare	125	138	93	89	123	135
Gornje Selo	23	12	6	29	30	25
Gorožup	42	45	22	24	31	25
Graždanik	82	112	114	99	65	64
Đonaj	545	533	553	475	509	437
Hoča Zagradska	268	309	420	457	349	232
Jablanica	6	26	36	39	40	16
Ješkovo	21	36	47	50	51	35
Kabaš	0	0	0	0	0	0
Kabaš Has	113	116	103	89	98	78
Karašinderđ	105	102	111	121	98	95
Kobanja	0	0	0	0	0	0
Kojuš	82	65	46	46	49	53
Koriša	482	477	553	518	563	489
Krajc	198	202	187	175	173	155
Mala Kruša	76	82	128	117	85	79
Kušnin	289	244	251	209	213	179
Kuštendil	0	0	0	0	0	0
Landovica	107	110	147	113	115	88
Leskovac	11	11	10	21	20	10
Lez	0	0	0	0	0	0
Gornje Ljubinje	134	151	160	231	155	145
Donje Ljubinje	73	101	99	107	108	79
Ljubičevo	213	233	177	146	156	141
Ljubižda	478	523	551	536	536	528
Ljubižda Has	317	261	323	291	304	255
Ljukinaj	58	57	63	76	53	54
Ljutoglav	97	120	109	140	126	99
Lokvica	7	19	37	30	26	29
Nova Šumadija	69	81	67	71	79	79
Manastirica	77	85	123	135	81	74

Mazrek	123	122	152	123	89	91
Medvece	83	100	146	123	94	74
Miljaj	8	2	5	3	4	3
Muradem	55	51	64	63	64	40
Mušnikovo	82	101	122	116	85	81
Našec	149	133	166	166	114	124
Nebregošte	24	30	52	83	38	42
Novake	6	8	9	7	5	2
Novo selo	32	27	27	22	23	28
Petrovo	113	119	126	145	125	88
Pirane	201	245	287	265	222	176
Planeja	110	84	67	58	65	63
Planjane	108	104	111	89	84	99
Poslište	161	146	179	157	153	133
Pousko	59	61	53	69	59	68
Prizren	6537	7091	8011	8211	7478	6511
Randubrava	99	116	146	121	108	76
Rečane	63	77	94	85	75	55
Romaja	327	276	307	314	307	267
Gornja Srbica	11	11	25	24	24	8
Donja Srbica	43	49	66	91	78	53
Skorobište	89	79	102	129	87	92
Smač	37	29	31	43	31	47
Sredska	2	2	0	1	2	0
Stružje	4	7	10	18	10	3
Škoza	67	70	80	95	86	83
Špinadija	87	88	127	130	125	106
Trepetnica	14	13	12	14	13	8
Tupec	48	31	32	33	51	53
Veleža	23	24	46	50	32	33
Vrbičane	0	0	0	0	0	0
Vrbnica	67	56	78	74	83	61
Vlašnja	191	200	206	177	174	119
Zojć	75	73	76	113	97	63
Zjum	126	118	151	180	174	171
Živinjane	0	0	0	0	0	0
Žur	550	580	619	633	606	481
Ukupno	15252	16065	17882	17946	16553	14363

Tab.4 – Tabela stanovnika prema naseljima i starosnim grupama

Geografska rasprostranjenost

Opština Prizren se nalazi na jugu Kosova. Teritorijalna celina opštine Prizren ima površinu od 640 km² i čini 5,94% teritorije Kosova, sa ukupno 74 naselja. Grad Prizren leži na nadmorskoj visini od 412-500 m. Okružen je masivom Šara, čiji je najviši vrh 2,748 m nadmorske visine. Prizren generalno ima talasastu topografiju gde se nadmorska visina kreće od 300 m do 2600 m. Dok se grad Prizren nalazi na ravnoj površini, u zapadnim i istočnim delovima opštine primećuje se brdovita topografija. Nadmorska visina centra grada je 400 m. Koordinate Prizrena su 420 00 i 420 20 severno i 200 30 i 210 istočno. Prizren je veliki kulturni i privredni centar, sa veoma slikovitim pogledom, sa crkvama, džamijama, mnogim starim naseljenim kućama i otvorene za turiste. Gradska starina Prizrena datira iz 3. veka i mnogo ranije. Istovremeno, Prizren je poznat po svojoj etničkoj raznolikosti i uživa drevnu tradiciju međuetničke tolerancije i saradnje, zbog čega se smatra najheterogenijim gradom na Kosovu u pogledu etničke pripadnosti. Kulturno nasleđe Prizrena odražava divnu istoriju grada sa slojevitom kulturom tokom vekova pa sve do danas. Posедуjući dobar geografski i geopolitički položaj, Prizren je oduvek bio na raskršću velikih kultura, kao i etničkih kultura, koje su živele jedna pored druge, kao što su: dardansko-ilirsko-albanska, rimska, vizantijska, srpska, turska - osmanska itd. U gradu Prizrenu se tokom vekova govorilo nekoliko službenih jezika⁴.

Geografski položaj Prizrena pruža povoljne uslove za razvoj poljoprivrede, stočarstva, prehrambene industrije i turizma. Teritorija Prizrena je pokrivena delom sledećih planina: Šar, Ošlak, Koritinik, Paštrik i delom se sastoji od ravnih polja Dukađinske doline. Planinski delovi sa nadmorskom visinom iznad 1500 m obuhvataju skoro 15% svih opštinskih granica. Najviši vrh u opštini Prizren nalazi se u Šar planini na istočnoj i jugoistočnoj strani sa nadmorskom visinom od 2600 m. Šar planine graniče se sa Makedonijom na jugoistoku, sa opštinom Dragaš na jugu, opštinom Štrpce na istoku i opštinom Suva Reka na severoistoku. Dolina Župe, podnožje (baza) reke Prizrenska Bistrica, proteže se duž ovih planina prema Prizrenu. Planine Paštrik na albanskoj granici, na zapadu su druge po visini planine sa nadmorskom visinom od 1.950 m. Prizren je jedna od srećnih lokacija u pogledu vodnih resursa. Najduža i najznačajnija reka u Prizrenu je Beli Drim (111 km). Sa severa ulazi u Prizren i nastavlja svoj put ka Albaniji i Jadranskom moru. Reka formira malo jezero između sela Dobrušte i sela

---

⁴ Strategija za razvoj turizma Prizrena

Vrbnica. U hidrografskom smislu, cela teritorija opštine Prizren je deo vodnog sliva reke Beli Drime i vodnog sliva reke Vardar, odnosno Jadranskog i Egejskog mora. Reka Prizrenska Bistrica duga 35 km protiče dolinom Župe i nastavlja kroz centar Prizrena. Druga važna reka je reka Topluha, duga 37 km, koja ulazi u opštinu Prizren sa severne strane Mamuše i uliva se u Beli Drim u selu Krajak. Prema Opštinskom profilu Prizrena, ova reka ima veći rizik od poplava. Prizren je bogat rezervama podzemnih i površinskih voda koje čine važan hidroenergetski potencijal.

Administracija

Opština Prizren ima ukupno 13 odeljenja:

1. Kancelarija predsednika,
2. Odeljenje za upravu,
3. Odeljenje za geodeziju i katastar,
4. Odeljenje za ekonomiju i finansije,
5. Odeljenje za turizam i ekonomski razvoj
6. Odeljenje za urbanizam i prostorno planiranje,
7. Odeljenje za poljoprivredu i ruralni razvoj,
8. Odeljenje za javne službe,
9. Odeljenje za obrazovanje,
10. Odeljenje za zdravstvo,
11. Odeljenje za vanredne situacije i bezbednost,
12. Odeljenje za rad i socijalnu zaštitu,
13. Odeljenje za inspektorate

Broj trenutnog osoblja (februar 2024), uključujući sve kategorije javnih službenika je: 3108 zaposlenih.

U Opštinskoj upravi zaposleno je 334 radnika. Funkcionalne kategorije, stepen, zvanje, starost, kvalifikacija, pol osoblja, administrativne usluge i spisak javnih usluga koje pruža opština date su u nastavku.

Broj trenutnog osoblja (februar 2024)	Žene	Muškarci
334	121	213

Stručna sprema	Žene	Muškarci
Osnovna škola	4	12
Srednja škola	29	77
Univerzitet	71	101
Master	17	23

Funkcionalne kategorije	Žene	Muškarci
Upravljačka položaj	8	20
Profesionalni	101	144
Administrativno - tehničko	8	35
Politički postovi	4	14

Starost trenutnog osoblja	Žene	Muškarci
20 do 30	6	7
31 do 40	49	33
41 do 50	25	61
51 do 65	41	112

U okviru Odeljenja za obrazovanje zaposleno je 2.328 radnika:

Broj trenutnog osoblja	Žene	Muškarci
2,328	1,379	949

Stručna sprema	Žene	Muškarci
Osnovna škola	34	99
Srednja škola	26	128
Univerzitet	1,145	531
Master	174	191

Funkcionalne kategorije	Žene	Muškarci
Rukovodeći položaj	21	47
profesionalni	1,295	674
Administrativno - tehnički	63	228

Starost trenutnog osoblja	Žene	Muškarci
20 do 30	166	27
31 do 40	449	205
41 do 50	334	247
51 do 65	430	470

U okviru Odeljenja za zdravstvo ima 446 zaposlenih::

Broj trenutnog osoblja	Žene	Muškarci
446	253	193

Stručna sprema	Žene	Muškarci
Osnovna škola	3	29
Srednja škola	167	84
Univerzitet	65	68
Master	18	12

Funkcionalne kategorije	Žene	Muškarci
Rukovodeći položaj	25	22
profesionalni	210	125
Administrativno - tehnički	18	46

Starost trenutnog osoblja	Žene	Muškarci
20 do 30	11	10
31 do 40	37	33
41 do 50	54	33
51 do 65	151	117

Administrativne usluge koje pruža opština:

Br. Naziv usluge

- 1 Promena ličnog imena
- 2 Promena ličnog imena u slučajevima vraćanja devojačkog/dečačkog prezimena nakon razvoda braka
- 3 Izvod rođenja
- 4 Uverenje o porodičnoj zajednici
- 5 Potvrda o prebivalištu

- 6 Potvrda o državljanstvu
- 7 Ekstrakt rođenja
- 8 Izvod umrlih
- 9 Akt o smrti
- 10 Izvod venčanih
- 11 Potvrda o bračnom stanju
- 12 Ispravka i dopuna arhiviranih dokumenata
- 13 Ispravka ličnog imena
- 14 Venčanja tokom radnog vremena
- 15 Naknadni upisi rođenih van zdravstvenih ustanova na teritoriji Republike Kosovo koji su navršili 12 godina
- 16 Naknadni upisi rođenih koji ne mogu pružiti nikakav dokaz
- 17 Naknadni upisi rođenih van teritorije Republike Kosovo koji nisu registrovani u zemlji rođenja
- 18 Naknadni upisi rođenih u zdravstvenim ustanovama kojima je prošao zakonski rok od 30/trideset dana
- 19 Naknadni upisi umrlih van teritorije Republike Kosovo kada smrt nije registrovana u zemlji smrti
- 20 Naknadni upisi umrlih van zdravstvenih ustanova unutar teritorije Kosova
- 21 Naknadni upisi umrlih kod kojih nisu registrovani rođenje i smrt
- 22 Potvrda za rodbinski odnos
- 23 Uverenje da se radi o istom licu
- 24 Potvrda da je lice živelo u porodičnoj zajednici do svoje smrti
- 25 Potvrda da je pod materijalnim nadzorom člana porodice
- 26 Potvrda za privremeni boravak za strane državljane u opštini Prizren

- 27 Potvrda o materijalnoj zavisnosti
- 28 Potvrda za odobravanje dečjih dodataka
- 29 Izjava o hrani za kalendarsku godinu
- 30 Potvrde da je lice živelo u opštini Prizren, najmanje do 6 meseci pre dobijanja vozačke dozvole
- 31 Saglasnost o ispunjavanju minimalnih sanitarnih uslova pojedinačnih poslovanja i privrednih društava
- 32 Zahtev za uništenje robe
- 33 Upis vlasništva na osnovu pravnog naziva upravnih i sudskih organa
- 34 Upis vlasništva ili poseda po osnovu nasleđa
- 35 Upis vlasništva po osnovu transakcija
- 36 Upis vlasništva po osnovu razmene nepokretnosti
- 37 Upis vlasništva na osnovu poklon isprave
- 38 Upis deobe suvlasništva ili zajedničkog vlasništva
- 39 Deoba parcela
- 40 Utvrđivanje granica parcela
- 41 Spajanje parcela
- 42 Upis i preinaka prava služnosti
- 43 Brisanje prava služnosti
- 44 Upis i preinaka hipoteke
- 45 Merenje zgrada
- 46 Merenje delova zgrada
- 47 Upis, preinaka i brisanje tereta i drugih dažbina
- 48 Upis prava korišćenja – stanarskog prava
- 49 Identifikacija parcela

- 50 Ispravka katastarskih podataka
- 51 Izdavanje katastarskih podataka u digitalnom obliku
- 52 Ponovno podešavanje granica parcela
- 53 Upis vlasništva na osnovu ugovora o trajnom zadržavanju
- 54 Upis suvlasništva ili zajedničkog vlasništva
- 55 Promena useva na parcelama
- 56 Istorijat za parcelu/katastarsku jedinicu
- 57 Potvrda da fizičko ili pravno lice nema imovinu
- 58 Kopija plana
- 59 Geodetske koordinate (osnove)
- 60 Potvrda o vlasništvu
- 61 Brisanje upisane hipoteke
- 62 Opštinska ekološka dozvola
- 63 Saglasnost za iskop/oštećenje puteva i zelenih površina
- 64 Korišćenje javnih prostora sa plakarom i drugom opremom za energetiku i telekomunikacije
- 65 Dozvola za individualni taksi
- 66 Nastavak dozvole za taksi (godišnja uplata)
- 67 Dozvola za lokalne operatere za prevoz putnika (plaćanje svakih 5 godina)
- 68 Dozvola za pristup fontani (samo za poslovanja)
- 69 Potvrda o uplati opštinske tarife za registraciju vozila
- 70 Saglasnost za korišćenje javne površine (za OUPP)
- 71 Građevinska dozvola za I kategoriju (i uslovi izgradnje)
- 72 Građevinska dozvola za II kategoriju (i uslovi izgradnje)
- 73 Dozvola za rušenje

- 74 Saglasnost u projektnoj dokumentaciji za ispunjavanje uslova izgradnje mera zaštite od požara i elementarnih nepogoda (visoke i poslovne zgrade)
- 75 Saglasnost o lokaciji (stanica derivata, gasa, skladište opasnih materija)
- 76 Saglasnost o ispunjenosti minimalnih tehničkih uslova za obavljanje delatnosti
- 77 Potvrda o porezu na imovinu
- 78 Potvrda o radnom iskustvu
- 79 Potvrda za vizu
- 80 Nova registracija poslovanja - individualno poslovanje (I.P), opšte partnerstvo (OP), akcionarsko društvo (A.D), društvo sa ograničenom odgovornošću (D.O.O), ograničeno partnerstvo (O.P), Ogranak stranog društva (OSD) i Zemljoradnička Zadruga (Z.Z)
- 81 Gašenje poslovanja (za I.P, O.P., A.D, D.O.O., O.P., OSD i Z.Z.)
- 82 Promena poslovanja (za I.P, O.P., A.D, D.O.O., O.P., OSD i Z.Z.), (promena imena, trgovačkog naziva, adrese, br. zaposlenih, predstavnika, delatnosti, jedinice, kapitala, direktora...)
- 83 Potvrda u vezi sa poslovanjem ili individualna
- 84 Izdavanje informacija, poslovne istorije ili fotokopija poslovnih dokumenata po stranici - ili sa pečatom.
- 85 Potvrda - Kopija (duplikat) obaveštenja za gašenje (prestanak) poslovanja
- 86 Potvrda o poslovanju Kopija/ duplikat ili sa novim datumom
- 87 Promena starih Potvrda o poslovanju u potvrde sa jedinstvenim individualnim brojem (JIB)
- 88 Potvrda za nošenje oružja
- 89 Potvrda za oslobađanje od državljanstva Kosova
- 90 Potvrda o prihvatanju državljanstva Kosova
- 91 Potvrda za spajanje porodice
- 92 Potvrda da lice nije pod starateljstvom

- 93 Potvrda da lice ne prima socijalnu pomoć
- 94 Naknadni upis dece (Dodeljivanje imena detetu)

Obrazovanje

Opština Prizren ima 59 osnovnih i nižih srednjih škola, kao i više srednjih škola, dok je broj javnih obdaništa 2. Nižih osnovnih škola ima 52, dok je viših srednjih škola 5. Škole u gradskim naseljima ima 22, dok je škola u seoskim naseljima 37. Broj učenika u opštini Prizren za školsku 2023/24. godinu je 24,351 učenik, koji pohađaju nastavu na tri nivoa. Broj angažovanog osoblja za školsku 2023/24. godinu (uključujući akademsko i administrativno osoblje) je 1,978 nastavnog i administrativnog osoblja. Školska sprema akademskog osoblja je: 3 doktora nauka, 234 magistra nauka, osoblje sa fakultetom je 1,663, dok je 78 osoblje sa visokom stručnom spremom. Broj učenika koji putuju u školu je 249 učenika.

Fig.3 – NSOŠ "Mati Logoreci"

Prosečna ocena učenika u školama:

Komuna	Klasë	Suksesë të shkëlqyeshëm		Suksesë shumë të mirë		Suksesë të mirë		Suksesë të mjetshëm		Nivëris me nota pozitive		Suksesë të pamjftueshme		Të pabarbar		Gjithsej uarat dhe ikim
		Numëri i nxënësve	%	Numëri i nxënësve	%	Numëri i nxënësve	%	Numëri i nxënësve	%	Numëri i nxënësve	%	Numëri i nxënësve	%	Numëri i nxënësve	%	
		a	b=a/o*100	c	d=c/o*100	e	f=e/o*100	g	h=g/o*100	i=a+c+e+g	j=i/o*100	k	l=k/o*100	m	n=m/o*100	
Prizren	Klasa 1	1689	76.2	260	11.7	364	7.4	65	2.9	2178	98.2	16	0.7	23	1.0	2217
	Klasa 2	1531	67.4	385	17.0	218	9.6	95	4.2	2229	98.2	20	0.9	21	0.9	2270
	Klasa 3	1457	62.6	459	19.7	269	11.6	117	5.0	2302	98.9	18	0.8	8	0.3	2328
	Klasa 4	1318	58.5	484	21.5	324	14.4	87	3.9	2213	98.2	26	1.2	14	0.6	2253
	Klasa 5	1382	58.6	479	20.3	346	14.7	128	5.4	2335	99.0	9	0.4	15	0.6	2339
	Klasa 6	937	41.3	573	25.3	489	21.6	190	8.4	2189	96.6	53	2.3	25	1.1	2267
	Klasa 7	795	34.5	506	22.0	628	27.3	254	11.0	2183	94.8	96	4.2	24	1.0	2309
	Klasa 8	731	32.0	536	23.5	614	26.9	308	13.5	2189	95.9	71	3.1	23	1.0	2289
	Klasa 9	758	33.9	545	24.4	593	26.6	271	12.1	2167	97.0	54	2.4	12	0.5	2233
	Klasa 10	461	21.4	636	29.5	523	24.3	197	9.1	1817	84.4	292	13.6	45	2.1	2154
	Klasa 11	462	22.9	519	25.7	382	28.8	202	10.0	1763	87.4	235	11.6	20	1.0	2020
	Klasa 12	445	28.6	425	27.3	449	28.9	137	8.8	1456	93.7	92	5.9	6	0.4	1554
Gjithsej	11966	45.6	5807	22.1	5299	19.8	2051	7.8	25023	95.4	982	3.7	236	0.9	26241	

Tab.5 – Ocene i prosek učenika u školama opštine Prizren

U opštini Prizren, predškolsko obrazovanje se pruži u svim obrazovnim institucijama (gradskim i seoskim). Broj učenika u predškolskom obrazovanju je 1,741.

Nastava za učenike nižeg srednjeg osnovnog obrazovanja pruži se za 18,662 učenika, dok se obrazovanje u višim srednjim školama pruži u 5 gradskih škola i 5 paralelnih škola u selima. Ukupan broj ovih učenika je 4,029.

Prosečan odnos nastavnik-učenik za školsku 2023/24. godinu je 12,31 učenik na 1 nastavnika ili 0,081 nastavnik na 1 učenika.

Što se tiče školske infrastrukture, sve škole imaju funkcionalnu vodovodnu mrežu, dva dečja obdaništa imaju grejanje na pelet, jedan školski objekat ima grejanje na naftu, tri školska objekta se greju na struju, 25 škola koristi drva i 48 ostalih školskih objekata ima grejanje na pelet. Sve škole imaju pristup kanalizacionoj mreži mesta u kojima se nalaze. Stanje objekata je generalno dobro i optimalno za nesmetano odvijanje procesa učenja, ali se konstantno interveniše na njihovom renoviranju. I situacija sa školskim inventarom je uredna i svake godine se novim školskim inventarom snabdevaju škole kojima je najpotrebnije, kako sa strane OOP, tako i iz donacija, ili različitih projekata različitih donatora. Broj učionica u svim školama je oko 1,500 učionica. Neke škole

poseduju naučne ili istraživačke kabinete. U opštini Prizren postoje ukupno 22 škole koje imaju naučne kabinete.

Infrastruktura

Putna infrastruktura

Br	Sadržaj podataka	Jedinica	Izvor informacija
1	Približna dužina putnih kilometara na teritoriji opštine Prizren	1500.00 km	Izveštaji Direkcije javnih usluga (DJU) iz sektora infrastrukture
2	Približna dužina kilometara asfaltiranih puteva	L= 550 km	Izveštaj DJU-a, sektor infrastrukture
3	Približna dužina u kilometrima puteva popločani kaldrmom(bet. koc.)	L= 650 km	Izveštaj DJU-a, sektor infrastrukture
4	Približna dužina putnih kilometara koji se redovno održavaju tokom leta i zime (čišćenje snega, soljenje itd.)	300 km	Izveštaj sa (SMM), kao i ugovori: Održavanja zona I i II-2022 (1).pdf Održavanja zona III- 2022.pdf
5	Kilometri asfaltiranih puteva u urbanim sredinama i naseljima u selima	1200	Izveštaji DJU-a iz sektora infrastrukture
6	Kilometri puteva opremljenih trotoarima u urbanim sredinama i naseljima u selima	434.52	Izveštaji DJU-a iz sektora infrastrukture
7	Kilometri ulica opremljenih javnom rasvetom	650	Izveštaji DJU-a iz sektora infrastrukture kao i izveštaji iz sektora energetike

8	Kilometarska dužina puta sa sistemom obeležavanja (vertikalno i horizontalno)	707.84	Izveštaj iz saobraćajnog sektora
9	Kilometri puteva u urbanim sredinama opštine	800	Izveštaji DJU-a iz sektora infrastrukture
10	Kilometri puteva u urbanim sredinama sa biciklističkim stazama	3.3	Izveštaji DJU-a iz sektora infrastrukture

Tab.6 – Beleške o putnoj infrastrukturi

Javne površine

Područje javnih površina u gradu je od suštinskog značaja za unapređenje kvaliteta života i blagostanja lokalne zajednice. U opštini Prizren, gde područje javnih zelenih površina dostiže 219 ha, a teritorija opštine se prostire na površini od 640 km², ovaj vitalni resurs obezbeđuje neophodan ambijent za različite aktivnosti i otvorenu upotrebu.

Zelene površine doprinose fizičkom i mentalnom zdravlju stanovnika, pružajući pogodno mesto za rekreaciju, fizičko vežbanje i opuštajuće (relaksirajuće) trenutke.

Sadržaj	Podaci (ha)
Područje javnih zelenih površina	219 ha
Područje teritorije opštine	640 km ²
Područje opštinskih javnih površina	219 ha

Tab.7 – Površine zemljišta po svojini

Javna parkirališta

Br	Sadržaj podataka	Jedinica	Izvor informacija
1.	Ukupan broj javnih parkirališta	21	Službeni izveštaj sektora saobraćaja brojem pr. 05-030-132415, od 12.09.2023

2.	Broj javnih parkirnih mesta	941	-
3.	Broj vozila sa važećom registracijom u izveštajnoj godini	32,849	Zvaničan izveštaj centra za registraciju vozila - jedinica u Prizrenu od 18.09.2023 (poslato službenim mejlom takođe u prilogu)
4.	Broj motornih vozila registrovanih i licenciranih kao taksi vozila	251	-
5.	Broj službenih parkirališta namenjenih samo za taksi vozila	210	-
6.	Broj parkirališta sa mestima za parkiranje rezervisanim za osobe sa invaliditetom	21	-

Tab.8 - Parkirališta

Sistem kanalizacije i pijaće vode

Podaci, sumirani iz zvaničnih izveštaja Opštine Prizren iz Regionalne Kompanije za Vodosnabdevanje (RKV) „Južna Hidroregija“ i RKV „Radonić“ Đakovica, uključuju podatke sumirane na osnovu kapitalnih investicija i podataka na osnovu realizacije radova. Ovi podaci imaju tendenciju da budu koa približne jer su građevine klasifikovane kao novogradnje, građevine u sanaciji i kombinovane gradnje. Ukupno nemamo tačnih podataka o prostiranju u dužini, ali podaci predstavljaju podatke o investicijama tokom ovog perioda.

Br	Podaci o kanalizaciji	Dužina (metar)	Izvor informacija
1.	Dužina kanalizacionog sistema uključivanjem u grupe kao što su kapitalna ulaganja i iz podataka po osnovu realizacije radova. Ova vrednost ukupno predstavlja	931,000	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija" i RKV Đakovica

	podatke iz posleratnog perioda..		
2.	Broj domaćinstava u opštini uključenih u vodovodni sistem	34,136	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija" i RKV Đakovica
3.	Broj domaćinstava uključenih u sistem pijaće vode	34,136	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija" i RKV Đakovica
4.	Broj poslovnih (i sličnih) ekonomija uključenih u sistem pijaće vode	4,634	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija" i RKV Đakovica

Tab.9 – Podaci o kanalizaciji

Br	Sadržaj podataka Voda za piće	Jedinica	Izvor informacija
1.	Dužina sistema pijaće vode uključivanjem u grupe kao što su kapitalna ulaganja i iz podataka po osnovu realizacije radova. Ova vrednost ukupno predstavlja podatke iz posleratnog perioda.	375,000 metër/ gjatësi	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija"
2.	Broj domaćinstava u opštini i uključenih u vodovodni sistem.	34,136	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija"
3.	Broj javnih institucija uključenih u vodovodni sistem.	177	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija"
4.	Broj poslovnih (i sličnih) ekonomija uključenih u vodovodni sistem.	4,634	Opština Prizren, "RKV Južna Hidroregija"

Tab.10 – Podaci o vodi

Upravljanje otpadom

Tabela predstavljena u nastavku daje rezime ciljeva i rezultata u vezi sa upravljanjem otpadom u opštini Prizren. U demografskom smislu, broj stanovnika, domaćinstava i

poslovanja daje opštu perspektivu situacije. U međuvremenu, budžetski i tehnički aspekti upravljanja otpadom, uključujući kapacitet deponija i procenat pokrivenosti, pokazuju napore za tretiranje i smanjenje njihovog uticaja na životnu sredinu. Sastav otpada i funkcionisanje deponija označavaju korake koji su preduzeti da se napreduje ka održivijem i pogodnijem upravljanju za našu zajednicu i životnu sredinu.

Sadržaj	Podaci
Broj stanovnika	177,781
Broj domaćinstava	31,739
Broj biznisa	4,403
Broj institucija	177
Broj ugovorenih kompanija	1
Broj dana planiranih za sakupljanje otpada godišnje	265
Količina otpada godišnje	49,839,860 tona/godišnje
Količina otpada mesečno	136,544.1 tona mesečno
Količina dnevnog otpada po osobi	0.75 kg
Procenat pokrivenosti	100% (obuhvata sva područja opštine)
Godišnji budžet za upravljanje otpadom	1,892,174.40 €
Sastav otpada	49% organski otpad, 51% ostali otpad
Deponija čvrstog otpada:	Lokacioni: Zhur, te Guri i shpuar
Deponija komunalnog otpada	Landovicë, deponi regjionale
Kapacitet lokalne deponije	-
Kapacitet regionalne deponije	2,6 miliona m ³ (planirano je da se deponija napuni do 2021. godine)
Funkcionisanje lokalne deponije	Kompanija za upravljanje kosovskim

	deponijama (KUKD)
Dnevna deponovana količina	176,9 tona/dnevno (112,8 tona/dnevno iz Prizrena, 64,1 tona/dnevno iz drugih mesta)

Tab.11 – Podaci o otpadu

Pravni osnov	
- Opštinska uredba o upravljanju otpadom (OUUO) usvojena 2021. godine	
- Petogodišnji plan 2013-2018, septembar 2013. godine	
- Master (Glavni) plan 2014-2023 br. 01/011-161014, 03.09.2015	
- Lokalni plan zaštite životne sredine (LPZŽS)	
- Programi podizanja svesti	
- Ekološki programi	

Tab.12 – Pravni osnov

Tabelarni prikaz sastava otpada

Llojet e Mbeturinave	2011	2012	2013	2014
Mbeturinat e kuzhinës	41.1%	41.4%	41.7%	42.0%
Bari/Dru	2.8%	2.8%	2.8%	2.8%
Mbetje të kompostueshme	43.8%	44.2%	44.5%	44.8%
Letër	13.7%	13.9%	14.2%	14.4%
Plastikë	12.5%	12.7%	12.8%	13.0%
Metal	1.6%	1.6%	1.6%	1.7%
Gjam/Shishe	5.9%	6.0%	6.0%	6.1%
Mbetje të reciklueshme	33.7%	34.2%	34.7%	35.1%
Tekstil	1.8%	1.8%	1.8%	1.8%
Gomë/Lëkurë	0.3%	0.4%	0.4%	0.4%
Qeramikë/Guri	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%
Dheu/Hiri	12.1%	12.0%	11.9%	11.9%
Tjera	7.7%	7.0%	6.3%	5.6%
Mbetje nga mbeturinat	22.5%	21.7%	20.9%	20.1%
Gjithsej	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tab.13 – Tabela vrsta otpada po procentima i godinama

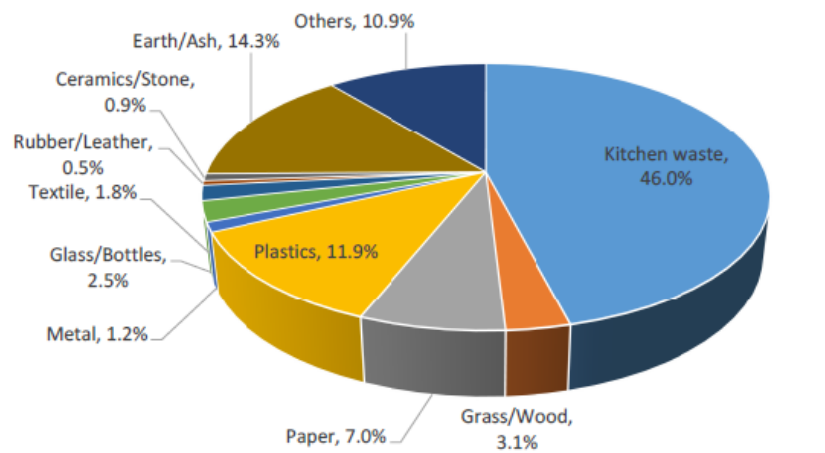

Fig. 4 – Grafikon sastava otpada u procentima

Zaštita životne sredine

Tabela u nastavku predstavlja opšti pregled napora i napretka opštine u oblasti zaštite životne sredine. Sa brojem od 88 zahteva za opštinske ekološke dozvole (OED) tokom godine i 84 izdate ekološke dozvole, pokazuje se fokus na implementaciji ekoloških standarda. Objekti opremljeni opštinskom ekološkom dozvolom označavaju dobro organizovan nivo ekološke podobnosti u zajednici. Nove zgrade, koje su postigle stopu implementacije od 95.28%, odražavaju posvećenost korišćenju ekoloških tehnologija i materijala. Međutim, prisustvo 13 novčanih kazni i 7 sudskih prijava zbog neposedovanja i nesprovođenja OED-a odražava izazove i potrebu za povećanjem zakonskih i vaspitnih mera za povećanje svesti i ekološke odgovornosti u opštini. Gore navedene mere predstavljaju koordiniran napor u očuvanju i zaštiti naše životne sredine.

Sadržaj	Podaci
Zahtevi za OED u toku godine (za objekte za koje je potrebna ekološka dozvola)	88
Ekološke dozvole izdate u toku godine	84
Broj objekata koji su opremljeni opštinskom ekološkom dozvolom	71
Broj objekata koji imaju OED i primenjuju OED	74

Nove zgrade koje su sprovele opštinsku ekološku dozvolu	95.28%
Broj izrečenih novčanih kazni za neposedovanje i sprovođenje OED-a	13
Broj sudskih prijavnica za neposedovanje i izvršenje OED-a	7

Tab.14 – Podaci o životnoj sredini

Zdravstvo i socijalna zaštita

Centar za socijalni rad (CPS) kao socijalna služba opštine pruža podršku za sledeće kategorije:

- Deca sa posebnim potrebama,
- Deca u porodičnom smeštaju kod rodbine,
- Deca sa stambenim smeštajem i
- Odrasli sa problemima mentalnog zdravlja u rezidencijalnom smeštaju

262 dece koristi penzijsku šemu u kategoriji izdržavanja dece sa posebnim potrebama, 25 dece koristi šemu finansijske podrške za decu u porodičnom smeštaju (deca ostala bez roditeljskog staranja), 4 dece je smešteno u rezidencijalni smeštaj, u „Nada i Dečji domovi“ u Prištini, dok je 13 osoba sa mentalnim problemima u rezidencijalni smeštaj. Osoblje za socijalnu pomoć u CSO u Prizrenu u periodu januar-novembar 2023. radilo je na identifikaciji socijalnih slučajeva, proceni i praćenju istih, uvek na osnovu zakona o socijalnoj pomoći 2003/15 i doduni-izmeni Zakona 04L-096 o šemi socijalne pomoći (ŠSP) koji se primenjuje u Republici Kosovo. Broj korisnika socijalne pomoći u ovom periodu bio je 655 porodica sa 2,288 članova. Sve radove u službi ŠSP-a za period januar - novembar 2023. godine izvelo je 6 opštinskih službenika. Pored poslova opisanih u sistematizaciji radnih mesta, u Socijalnom Centru služba ŠSP-a organizuje i priprema predmete i izveštaje za lekarsku komisiju, koja održava sednice jednom mesečno na regionalnom nivou. U našoj opštini ima mnogo porodica koje su u teškoj materijalnoj situaciji i koje traže socijalnu pomoć, ali zbog neispunjavanja svih kriterijuma nisu uspele da ostvare ovo pravo.

U nastavku je prikazana tabelarna šema porodica i članova porodice koji uživaju pravo na socijalnu pomoć kao i iznos sredstava koje daje Ministarstvo ekonomije, rada i transfera (MERT).

Mesec	Broj porodica	Broj članova	Ukupan iznos sredstava (€)
-------	---------------	--------------	----------------------------

Januar	699	2485	82.500,00
Februar	694	2470	82.500,00
Mart	683	2432	80.980,00
April	675	2406	80.810,00
Maj	683	2427	80.970,00
Jun	681	2412	80.540,00
Jul	682	2409	80.130,00
Avgust	679	2397	79.910,00
Septembar	672	2369	78.940,00
Oktobar	658	2305	77.000,00
Novembar	655	2288	76.450,00
Decembar	657	2293	77.290,00
Ukupno	Varira od 699 porodica u januaru do 657 u decembru	Varira od 2,485 do 2,293 člana	958.020,00

Tab.15 - Tabela šema porodica i članova porodice koji uživaju pravo na socijalnu pomoć

Navedene beleške dokazuju da se broj korisnika socijalne pomoći za svaki mesec smanjuje. Ovo nije pravo stanje na terenu, jer ima mnogo porodica koje traže socijalnu pomoć, ali su kriterijumi koji onemogućavaju ostvarivanje ovog prava. U ovom periodu, pored stručnih i administrativnih poslova, služba ŠSP-a je vršila i terenske posete kojima su verifikovane i ponovo verifikovane sve porodice koje su korisnici socijalne pomoći. Ukupno je tokom 2023. godine verifikovano/reverifikovano 817 porodica.

Služba ŠSP-a je tokom ove godine pripremila preko 345 predmeta za lekarsku komisiju, koja svakog meseca pregleda slučajeve prema lekarskim izveštajima koje dostavljaju korisnici socijalne pomoći. Prema evidenciji službe protokola ŠSP-a, tokom 2023. godine izdato je 157 potvrda na zahtev stranaka. Služba ŠSP-a je tokom marta i aprila bila angažovana i u raspodeli pomoći koju su dala različita udruženja za mesec Ramazan,

kojom prilikom je raspodelila pakete za 697 porodica u nevolji. U oktobru 2023. godine Odeljenje za rad i socijalno staranje (ORSS)/Opština sastavila je spiskove za 900 siromašnih porodica za prehrambene i higijenske pakete. Takođe, raspodelena su drva porodicama palih boraca, ratnih vojnih invalida i siromašnim porodicama, za oko 300 porodica. Nakon akreditacije Generalnog saveta za socijalne i porodične usluge (GSSPU) od strane Nacionalnog autoriteta za kvalifikacije (AKK), službenici SSP-a su razvili module za odgovarajuće obuke.

Poljoprivreda i ruralni razvoj

- Korišćenje zemljišta prema usevima u ha

Njive	Voćnjaci	Vinogradi	livade	Pašnjaci	Planine	Neplodno	Ukupno
12.081	448	197	6.738	14.096	24.799	5.180	63.474

Njive	Voćnjaci	Vinogradi	livade	Pašnjaci	Planine	Neplodno	Ukupno	
12.081	448	197	6.738	14.096	24.799	5.18	63.474	ha
12081	448	197	6738	14096	24779	5180	63519	ha
120.81	4.48	1.97	67.38	140.96	247.79	51.8	635.19	ha

Tab.16 – Poljoprivredni usevi u ha (km²)

95% obrađenog poljoprivrednog zemljišta je u privatnom vlasništvu. Ratarska proizvodnja zadovoljava oko 45% potreba za žitaricama, 85% stočnom hranom. Proizvodnja povrća predstavlja izraženu disproporciju za različite periode godine. Dok tokom leta, od kraja juna do kraja oktobra, imamo hiperprodukciju, ostatak godine imamo nestašicu povrća.

- Stočni fond

Goveda	Ovce	Koze	Svinje	Konji	živine
12.880	19.820	3.750	1.120	2.450	62.000

Tab. 17 – Sastav stočnog fonda po stočnom grlu

Farme

- 179 farme muznih krava ..sa kapacitetom..... 5 - 55 grla
- 110 farme ovaca ..... sa kapacitetom .....30 - 500 grla
- 23 farme koza ..... sa kapacitetom .....20 - 150 grla
- 119 pčelara .....sa kapacitetom..... ..30 - 200 košnica
- 9 farme sa kokoškama koje nose jaja..... sa kapacitetom .....1.200 - 8.000 komada
- 148 farmera koji proizvode pšenicu .....sa kapacitetom..... 2 - 100 ha.
- 146 farmera koji proizvode kukuruz .....sa kapacitetom .....1 - 30 ha.
- 304 poljoprivrednika sa vinogradima ..... sa kapacitetom..... 0,10 - 20 ha.
- 107 uzgajivača povrća..... sa kapacitetom..... 0,50-37 ha

- Jesenji usevi

Br.	Usev	Površina u ha.
		1.
3.	Ječam	10
4.	Raž	15
5.	Ovas	25

Tab.18 – Jesenji usevi po vrstama u ha

- Prolećni usevi

Br.	Kulturat	Površina/ha
1	Kukuruz po zrnju	1,850
2	Kukuruz sa pasuljem	410
3	Zeleni kukuruz	950
4	Ječam	12
5	Ovas	25

7	Krmna biljka	20
8	Industrijsko postrojenje	7
9	Povrće u plastenicima	18
10	Povrće na otvorenom polju	680
11	krompir	8
12	Monokulturni pasulj	4

Tab.19 – Prolećni usevi po vrstama u ha

Turizam i Kulturna Baština

Opština Prizren obuhvata masiv Šar-planine i karakterišu je kulturni, planinski, zimsko-rekreativni, seoski, lovni i ribolovni, alpski turizam i rekreativne ekskurzije. Ono što opštinu čini posebnom je Prizren kao „Grad muzej“, prisustvo Nacionalnog parka „Šar Planina“, koji obuhvata rekreativne centre Prevala, Crni kamen, Kabaš, Struža i Naševc. Posebno područje Parka prirode „Planina Paštrik i Jezero Vrmice“ proglašeno odlukom Vlade Kosova 23.05.2019. godine, prostire se na površini od oko 6.000 ha, od čega je 75% deo teritorija opštine Prizren, dok ostatak pripada teritoriji opštine Đakovica. U okviru područja nema naselja, dok se u pogledu vlasništva 98% teritorije je u javnom vlasništvu, a samo 2% u privatnom vlasništvu. Područje o kojem je reč nalazi se u zapadnom delu Kosova, na granici sa Albanijom (granična linija dužine oko 18 km) i kao takva je deo šireg regiona, bogatog pejzažima i brojnim prirodnim vrednostima koje predstavljaju dobru osnovu za razvoj prekograničnog planinskog turizma.

Područje od posebnog ekonomskog interesa za izgradnju hidroelektrane Žur (raspisano rešenjem br. 03-V-154 od 24. jula 2009. godine, ukupne površine 1.941 ha) nalazi se u južnom delu Kosova, na jugozapadu opštine Prizren i na severu opštine Dragaš. Naselja u okviru interesnog područja HE ŽUR, zauzimaju oko 5% ukupne površine ove oblasti podeljene na opštinu Prizren (naselja Žur i Dobruša) i opštinu Dragaš (naselja Rence, Šajne, Dragaš, Ljubovište, Kukjan, Dikance, Globočica i Kruševo).

Opština Prizren je bogata raznim prirodnim atrakcijama. Odeljenje za turizam i ekonomski razvoj (OTER), na osnovu istraživanja koje je uradila, uspela je da pronađe više od 44 tačke, odnosno prirodne atrakcije. Prirodna lepota, nadmorska visina, staze pogodne za skijanje, čist vazduh za lečenje bolesti srca

Fig.6 – Jezera Šarskih planina

Pešačke staze u planinama Šar

i plućasu karakteristike i prednosti ovog područja za razvoj zimskog, sportskog i zdravstvenog turizma. Glacijalna jezera predstavljaju jednu od najvećih lepota planine Šar. Na nadmorskoj visini od preko 1,900 m nalazi se nekoliko jezera, koja se

posebno ističu svojom lepotom i veličinom. Ovde vredi pomenuti pre svega Livadičko i Jažinsko jezero, a zatim i druga jezera, kao što su jezero Gornjeg sela, Karanikole, Miškove i Bezdanke. Najveće jezero je Livadičko, a zatim jezero Jažinca.

Prirodne atrakcije:

- Reka Beli Drim
- Izvor Prizrenske Bistrice i Reka Prizrenska Bistrica
- Vodopadi Prizrenske Bistrice
- Vodopad Konjuše
- Hodžina kula
- Planina Bistra
- Vrh Kobilica
- Ošlak
- Vrh Arnena
- Prevale

Kulturna-Istorijska Baština

Kulturno nasleđe Prizrena odražava divnu istoriju grada sa slojevitom kulturom tokom vekova pa sve do danas. Posedujući dobar geografski i geopolitički položaj, Prizren je uvek bio na raskršću velikih kultura, ali i etničkih kultura, koje su živele jedna pored druge, kao što su: dardansko-ilirsko-albanska, rimska, vizantijska, srpska, turska - osmanska itd. U gradu Prizrenu se tokom vekova govorilo nekoliko službenih jezika.

Glavna dobra kulturnog, istorijskog i verskog nasleđa

- Albanska Liga Prizrena
- Prizrenski dvorac
- Kameni most
- Prizrenska česma (Fontana)
- Sinan-pašina džamija
- Mehmed-pašina džamija i Medresa
- Hamam Gazi Mehmed-paše
- Džamija Emin-paše
- Namazdžah - Kerek džamije
- Džamija Čatipa Sinana - Ljeviša
- Crkva Svetog Đorđa i Runovića
- Katedrala Bogorodice Pomoćnice
- Arheološki muzej – Sahat Kula
- Parohija Zjuma
- Kompleks Maraš

Kulturne manifestacije

- DokuFest
- 40 Bunar Fest

- Festival građanske pesme „Prizrenski ljiljan“
- NGOM Fest
- Rok i bluz fest
- Old Timer Fest
- Festival stripa i karikature
- Gječovski sastanci
- Hasi odjekuje i Hasjanska Sofra
- Buđenje uz umetnost (Sanatla Ujanmak)
- Kulturni Sajam
- Festival pozorišta Prizren Fest
- Dečiji festival Leptiri
- Sofra e Prognanika - ansambl Emin Duraku, Žur

Tokom poslednjih godina, OTER je investirao u raznim turističkim dobrima, kao što su sledeća mesta:

- Vodopadi sela Kabaš u Koriše,
- Kamenje u Poslište,
- Selo Našec,
- Dvorce - Pašačešme,
- Prevale, kao turistička destinacija u kojoj se razvija turistička ponuda skijanja i planinarenja.
- Selo Leskovec, itd.

Potencijal za razvoj imaju i druge destinacije, koje planira da razvija OTER, kao što su.:

- Selo Porodina sa koga se pruža fascinantna pogled na grad Prizren,
- Selo Vrbnica gde preovladava riblja ponuda,
- Selo Zjum, koje poseduje objekte kulturnog nasleđa,

- Selo Stružje, koje ima potencijal da privuče turizam sa aspekta kulturnog i duhovnog nasleđa,
- Selo Kabaš, bogato verskim spomenicima sačuvanim tokom vekova.

Glavni izazovi za razvoj turizma

- Nedostatak adekvatne infrastrukture
- Nedostatak saradnje sa turističkim akterima
- Nedostatak promocije i kreiranja turističkih ponuda
- Nedostatak saradnje na lokalnom, centralnom i regionalnom nivou
- Nedovoljan budžet.

Kultura, omladina i sport

Tokom 2023. godine u opštini Prizren je bilo aktivno oko 834 nevladine organizacije (NVO) koje razvijaju aktivnosti. Ovaj broj NVO-a je preuzet iz baze podataka aktivnih i registrovanih NVO-a u opštini Prizren.

Broj predstava i umetničkih izvođenja (predstava) u Domu kulture u 2023. godini je 4 predstava i oko 40 repriza.

Broj sportskih klubova po vrsti sporta

-- Fudbalski klubovi (FK), zajedno sa školama fudbala (ŠF):

- FK "Lirija"
- FK "Prizren"
- FK "Pirana"
- FK "Beli Drim (Drini i Bardhë) Has"
- FK "Arbanas"
- FK "Arbana"
- ŠF "Teuta"
- FK „Prizrenska Liga“
- ŠF "Albioni"
- ŠF "Arasta"
- ŠF "Winner"

- ŠF "Dardanet"
- ŠF "Beli Drim (Drini i Bardhë)"

Klubovi fudbalskih veterana (KFV):

- KFV "Kabaš"
- KFV "Veterani"
- KFV "Paštrik"
- KFV "Prizren Masters"
- KFV "Prizren 2018"
- FCV "Lumbardhi"
- KFV "Republika"

Košarkaški klubovi (KK) i sportski klubovi (SK):

- KK "Baškimi"
- KKZ "aškimi 1965"
- KK "Ponte Prizreni"
- SK "Megasports"
- KK "Junior 06"
- KK "Ylli 04"
- KK "New Basket"
- KK "Baškimi sa kolicima (Bashkimi me Karroca)"

Rvački klubovi (RK):

- Rvački klub "Prizren".
- Rvački klub "Kolosi".
- Rvački klub "Dževat Beriša".
- Rvački klub "Vëllazëria (Bratstvo)"

Ostali klubovi:

- Sportski klub "Probiciklisti"
- Biciklistički klub "Prizreni".
- Planinski biciklistički klub "Grupa 04"
- Bilijar klub "Prizreni".
- Plivački klub "02 KNOP"
- Teniski klub "Kalaja".

- Teniski klub "Prizreni".
- Klub Stonog tenisa "Lidhja e Prizrenit"
- Klub Stonog tenisa "Lirija"
- Klub Stonog tenisa "šar"
- Klub Stonog tenisa "škola Prizren"
- Klub veterana Stonog tenisa "Prizren"
- Karate klub "Eagle Sport Center".
- Karate klub "Eagle (Orao)".
- Karate klub "Prizren".
- Karate klub "K-Dant Drini".
- Udruženje motorista "Shqiponjat (Orlovi)"
- Moto kros tim Prizren (moto sport)
- Off Road "Prizren" (moto sport)
- Atletski klub „Prizren“.
- Šahovski klub "Prizren".
- Šahovski klub "Župa".
- Rukometni klub "Lidhja e Prizrenit (Prizrenska Liga)".
- Rukometni klub "Prizreni Z".
- Rukometni klub "Prizreni M".
- Rukometni klub "Klik".
- Klub tradicionalnog streličarstva
- Liga posmatrača "Rinia e Kosovës (Omladina Kosova)"
- Udruženje Planinarca "Šar"
- Bokserski klub "Prizren".
- Auto Moto Turning Klub (Trke automobilima)
- A.M.U. "Prizren D&G" (Trke automobilima)
- Aero klub "Shkaba (Lešinar)"
- Paraglajding klub "Balonat e Sait Ukës"
- Paraglajding klub "Kabaš".
- Planinarsko udruženje Hadži Beda

Sportski klubovi po vrsti:

- Fudbal: 20

- Košarka 8

- Rvanje 4
- Biciklizam: 3
- Bilijar: 1
- Plivanje: 1
- Tenis: 2
- Ping Pong (Stoni Tenis): 5
- Karate: 4
- Motosport: 5
- Atletika: 1
- Šah: 2
- Rukomet: 4
- Streličarstvo: 2
- Plinarstvo: 3
- Paraglajdzizam: 3

Izazovi Odeljenja za kulturu, omladinu i sport

- Glavni izazov ostaje nedovoljan prostor za razvoj delatnosti (posebno sportskog sektora).

Gradsko pozorište „Bekim Fehmiu“ je tokom 2023. godine razvilo svoje aktivnosti u Bosanskom kulturnom centru, pošto je Dom kulture „Džemajli Beriša“ u procesu renoviranja.

Poređenje sa ostalim mestima/opštinama

Južni region se sastoji od 6 opština: Prizren, Dragaši, Mališevo, Suva Reka, Orahovac i Mamuša, a prema zvaničnim podacima ovaj region ima stanovništvo od 409,449 stanovnika ili 22,76% od ukupnog stanovništva Kosova, raspodeljenom na površini od 2,015.01 km² ili 18.47% ukupne površine Kosova.

Suva Reka - Kamen Doloca nalazi se na grebenu Rustenika i ima dobar geografski položaj. Smatra se da je reč o ostacima utvrđenja izgrađenog za vreme vladavine Justinijana I-og i kao takva je trigonometrijska tačka. Ceo planinski venac oko ove lokacije ima dobre turističke resurse, posebno za sportski turizam, ali još uvek nema nekog razvoja osim restorana u okruženju. Područje Rustenika je jedan od prvih zaštićenih parkova, ovaj region se takođe graniči sa opštinama Štimlje, Štrpce i Prizren. Ima bogatih šuma i dobro očuvane divljači (životinjski svet), dok mreža pešačkih staza počela je da dobije oblik jer je pod uticajem inicijativa susednih opština.

Orahovac - Kanjon Belog Drima predstavlja primarni resurs jer se u ovoj oblasti Beli Drim smiruje i stvara uslove za sportove na vodi i turizam kratkih poseta. Takva oblast stvorena je projektom „Tibetskog“ mosta i pešačke staze oko Belog Drima u selu Fšaj. Takođe, ovo područje ima mogućnosti za sport ribolova i kajaka. Planina Zatrića je planinski venac severno od Orahovca sa visokim turističkim potencijalom i poznat je po vrhu koji dominira ovim područjem. Postoji nekoliko kraških izvora koji teku ka gradu, dok se zbog geologije nalaze i pećine koje predstavljaju turistički interes. Poznati vrhovi ovog planinskog venca su "Bajrak" i "Vrh Skodrana", koji su prilično poznati i vezani za istoriju Orahovca. I ovo područje takođe nema mapu niti turističke staze. Vinarstvo je najpopularnija komponenta Orahovca i njen glavni resurs. I drugi povrtarski i kulinarski poslovi su takođe imali koristi od vinskog turizma jer se često održavaju razni promotivni događaji, poput „Hardh Festa (festival grožđa)“. Tek treba da se razvija porodični i sportski turizam. Etno-kultura, predstavnik etničkog i kulturnog sastava Orahovca, je od interesa za razvoj kulturnog turizma jer u ovom gradu postoji i kombinovano kulinarstvo.

SVOT analiza

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> - Bogata priroda - Bogato kulturno nasleđe - Dobar geografski položaj (plodna polja, planine) - Dobra putna infrastruktura sa celom Kosovom - Dobra putna infrastruktura sa Albanijom i regionom - Dovoljni vodni resursi - Bogata turistička infrastruktura - Rukotvorine tradicionalne umetnosti - Gostoljubivi ljudi - Tradicionalni kuhinjski jelovnik - Relativno netaknuto okruženje - Licencirani Ciceroni - Organizovanje brojnih godišnjih kulturnih i sportskih aktivnosti - Mlado stanovništvo sa dobrim stepenom obrazovanja - Prirodni park, rezervati i zaštićena područja - Prisustvo centara za stručno usavršavanje - Finansijska sigurnost za osnovno funkcionisanje opštine - Opštinske kancelarije za pružanje pomoći za poljoprivredna i ekonomska pitanja - Ubiranje godišnjih sopstvenih prihoda iznad planiranog nivoa 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak koordinacije između različitih aktera na lokalnom i regionalnom nivou - Visoka stopa nezaposlenosti - Nedostatak primenljivosti povoljnih zakona za ekonomski razvoj - Nedovoljni kapaciteti za prečišćavanje otpadnih voda - Nedostatak naprednih standarda u uslugama turizma - Nedovoljno parkirališta za vozila; - Nedovoljno promovisanje turizma; - Nedostatak stručnog kadra prema zahtevima tržišta rada - Nedostatak održive i uravnotežene strategije lokalnog ekonomskog razvoja - Nedostatak strategije i podsticaja za privlačenje investicija - Visoka budžetska zavisnost od vladinih grantova - Nefunkcionalizacija privredne zone u Lubižde - Prepreke u vezi sa definisanjem svojinskih prava - Nedostatak opštinske imovine koja bi se koristila u investicione svrhe - Nedostatak infrastrukture i svesti o reciklaži i ponovnoj upotrebi otpada

Rizici	Mogućnosti
<ul style="list-style-type: none"> - Jaka konkurencija iz zemalja u regionu - Nedostatak investicija od strane Vlade i stranih investitora - Porast inflacije - Vanredne situacije (pandemije, prirodne katastrofe, itd.) - Napuštanje stručnog osoblja - Nekoordinirane odluke sa centralnog nivoa sa negativnim finansijskim efektom po opštine - Rizik za investivije (politička dešavanja) - Neredovno snabdevanje električnom energijom, neadekvatno tehničko stanje elektroinfrastrukture - Degradacija životne sredine, zagađenje vazduha, zagađenje reka - Nedostatak razvojnih sredstava - Neefikasnost sudova i organa za sprovođenje zakona - Nekonrolisana migracija iz ruralnih u urbana područja i migracije u inostranstvo - Nejasna definicija nadležnosti između lokalnog i centralnog nivoa 	<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj samog grada kao brzorastuće turističke destinacije - Uključivanje dijaspora u ekonomski razvoj - Povezivanje Prizrena sa drugim turističkim destinacijama u Albaniji i zemljama u regionu - Podrška i dobra volja za investicije od strane opštine, poslovanja, građana i dijaspora; - Investicije od vlade i donatora za Prizren - Korišćenje moderne digitalne tehnologije - Dostupnost šema grantova od strane opštine i međunarodnih donatora - Korišćenje atraktivnih mesta za izgradnju novih rekreativnih i sportskih objekata - Razvoj novih inicijativa u okviru prekogranične saradnje - Visok potencijal za razvoj ski centara na Šar planini sa stazama za skijanje pogodnim za razvoj zimskih sportova - Povećanje javno-privatnog partnerstva

Tab.20 – SVOT analiza

Rezime izazova

Izazovi u sektoru obrazovanja

- Ograničeni kapaciteti za planiranje i upravljanje na osnovu statističkih podataka,
- Ograničen broj obrazovnog osoblja obučenog za rukovođenje u obrazovanju.
- Nekonsolidacija rukovodećih i upravljačkih struktura škole.

- Nedostatak mehanizama za stimulisanje efikasnog upravljanja školama i posvećenosti preduzetništvu.
- Nedostatak mehanizama za internu procenu škola.
- Ograničena saradnja između škola.
- Nizak stepen uključenosti dece u predškolsko vaspitanje.
- Nedostatak saradnje sa privatnim obrazovnim institucijama.
- Niska uključenost u obrazovanje dece iz marginalizovanih grupa.
- Niska svest o značaju školovanja dece iz marginalizovanih grupa
- Ograničeni kapaciteti za organizovanje obuka na osnovu potreba za stručno usavršavanje nastavnika (SUN).
- Nedostatak mehanizama za finansiranje SUN-a.
- Nedostatak kapaciteta unutar opštine za organizovanje i upravljanje SUN-om.
- Nedovoljna saradnja sa Ministarstvom obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) i NVO-e za SUN.
- Ograničeni kapaciteti za praćenje primene savremenih metodologija.
- Nedostatak mehanizama za stimulisanje uspešnih nastavnika.
- Ograničeni opštinski kapaciteti za podršku školama u implementaciji novog nastavnog plana i programa.
- Ograničeni kapaciteti za razvoj nastavnog plana i programa u školama.
- Nedostatak nastavnog materijala za primenu novog nastavnog plana i programa.
- Nepropisno informisanje roditelja o osnovnim konceptima novog nastavnog plana i programa.
- Nedostatak iskustva u obezbeđivanju kvaliteta na nivou opštine i škole.
- Ograničena sredstva za poboljšanje i održavanje školske infrastrukture.
- Nedovoljan budžet za obezbeđivanje alata za konkretizaciju, laboratorija, kabineta itd.
- Poteškoće u obezbeđivanju i održavanju opreme informacione i komunikacione tehnologije (IKT).
- Neusklađenost pojedinih profila u stručnom obrazovanju sa zahtevima tržišta rada.
- Investicije u obrazovnom sektoru u početku treba da budu orijentisane na opštine gde je potražnja veća (prema MONT-u, opštine Prizrena, Prištine, Podujevo, Gnjilane i Đakovice);

Izazovi u sektoru infrastrukture

- Povećanje kapaciteta za prečišćavanje zagađenih voda za grad Prizren;
- Nedostatak vode za piće (zloupotrebe i gubici u mreži)
- Identifikovanje novih izvora vode
- Uska grla u saobraćaju
- Povećanje bezbednosti na putevima
- Nedostatak odgovarajuće putne signalizacije
- Nedostatak dovoljno zelenih površina
- Nedostatak deponija za inertni otpad i otpad životinjskog porekla
- Nedostatak parkirališta
- Poboljšanje i proširenje javne rasvete
- Poboljšanje usluga lokalnog javnog prevoza (gradskog i prigradskog)
- Izgradnja trafostanice (TS) Prizren 4,400/110 kV, 1k300 MVA u nastavku TS Prizren 2, koja sadrži dva polja 400 kV vodova i priključno polje 400 kV;
- Izgradnja 400 kV dalekovoda od SSH Đakovica 3 do TS Prizren 4;;
- Izgradnja 400 kV dalekovoda od TS Prizren 4 do TS Uroševac 2;

Izazovi u sektoru zdravstva i socijalne zaštite

- xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
- xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Izazovi u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja

- Stvaranje novih površina poljoprivrednog zemljišta i sanacija postojećih površina;
- Ograničenje dalje izgradnje/proširenja u naseljima i infrastrukturnim koridorima;
- Stimulisanje poljoprivrednika i MSP-a koji se bave uzgojem, skladištenjem, preradom i prodajom poljoprivrednih proizvoda;
- Podizanje nivoa kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, posebno bioekoloških;
- Povećanje proizvodnih kapaciteta koji omogućavaju i otvaranje novih radnih mesta;
- Povećanje saradnje između centralnih i lokalnih institucija za rigoroznije i efikasnije praćenje gubitka poljoprivrednih površina;

- Podela institucionalnih odgovornosti, centralnog i lokalnog nivoa, u procesima planiranja, usvajanja i praćenja implementacije razvoja kako iz poljoprivrednog sektora tako i urbanog/građevinskog sektora;
- Promovisanje kompaktnog razvoja u urbanim i ruralnim područjima;
- Identifikacija najpogodnijih područja za uzgoj poljoprivrednih proizvoda, kao što su njive (žitarice i povrće), vinogradi (grožđe), plantaže (voće), rasadnici (hortikultura), livade (hrana za životinje) itd;
- Ažuriranje i prosleđivanje podataka o izgrađenim površinama vinogradarstva;
- Komasacija/regulacija usitnjenog poljoprivrednog zemljišta i stvaranje mreže poljskih puteva;
- Realizacija projekta „Sistem identifikacije parcela“ (LPIS);
- Povećanje površine poljoprivrednog zemljišta prilagođavajući brdovite predela ili onih manje pogodnih za navodnjavanje;
- Sanacija mreže sistema za navodnjavanje i njeno proširenje, u cilju povećanja površine poljoprivrednog zemljišta i kvaliteta proizvodnje;
- Očuvanje ekološkog standarda poljoprivrednog zemljišta za proizvodnju kvalitetnih useva bez upotrebe hemijskih preparata;
- Pažljivo inspektiranje iu realnom vremenu kako tokom praćenja sprovođenja dozvoljenih aktivnosti (prema odobrenim planovima) tako iu sprečavanju neovlašćenih odvijanja;
- Međuinstitucionalno ažuriranje i razmena detaljnijih informacija za sve mape prostornih modela;
- Kreiranje i razvoj mreže Nacionalne baze podataka, u GIS aplikaciji za oba nivoa, i ažuriranje detaljnijih informacija od jedinica lokalne samouprave;
- Minimiziranje troškova za razvoj infrastrukture i drugih javnih usluga, da se kroz najkoncentrisaniju urbanizaciju olakša teret finansiranja njihove implementacije;
- Postupanje sa životinjama lualicama

Izazovi u sektoru turizma i kulturnog nasleđa

- Nedostatak adekvatne infrastrukture
- Nedostatak saradnje sa turističkim akterima
- Nedostatak turističkih paketa
- Nedostatak marketinga

- Nedostatak promovisanja i kreiranja turističkih ponuda
- Nedostatak saradnje lokalnog i centralnog nivoa.

Ciljevi

Opšti cilj 1: Obrazovanje

7.1.1 Specifični cilj 1 – Pобољшanje uslova i povećanje kapaciteta školskih objekata na 5 različitih lokacija kroz školske anekse i nove škole u naredne tri godine

7.1.1.1 Indikator 1 – Povećanje školskih prostora za učenike škol u Landovici, Vrbnici, Romaje, Lutogllave i Prizren

7.1.1.1.1 *Aktivnost 1 – Priprema terenskih radova na gore navedenim lokacijama*

7.1.1.1.2 *Aktivnost 2 – Izgradnja aneksa, završni radovi i snabdevanje inventarom*

7.1.1.2 Povećanje broja upisanih učenika u školskoj godini
2024/2025/2026/2027/2028

7.1.1.2.1 *Aktivnost 1 – Informisanje o upisivanju i upisivanje učenika u učionicama*

7.1.1.2.2 *Aktivnost 2 – Opremanje i snabdevanje alata za rad u učionici*

7.1.2 Specifični cilj 2 – Stvaranje boljih uslova za nastavu i učenje kroz nabavku konkretnih alata i laboratorija u školama u naredne tri školske godine

7.1.2.1 Indikator 1 – Broj i vrsta snabdevanih alata za konkretizaciju

7.1.2.1.1 *Aktivnost 1 – Priprema dokumentacije za kupovinu alata za konkretizaciju*

7.1.2.1.2 *Kupovina i operacionalizacija alata za konkretizaciju*

7.1.2.2 Indikator 2 – Broj i vrsta laboratorija instaliranih u školama

7.1.2.2.1 *Aktivnost 1 – Priprema dokumentacije za snabdevanje laboratorija*

7.1.2.2.2 *Aktivnost 2 – Kupovina i ugradnja laboratorijske opreme*

7.1.3 Specifični cilj 3 – Stvaranje uslova i omogućavanje razvoja aktivnosti fizičkog vaspitanja u školama opštine Prizren

7.1.3.1 Indikator 1 – Broj sala za fizičko vaspitanje u školama opštine Prizren

7.1.3.1.1 *Aktivnost 1 – Pripremni radovi i gruba izgradnja odgovarajućih sala*

- 7.1.3.1.2 *Aktivnost 2 – Završetak radova van i unutar sala kao i postavljanje vodovodne, kanalizacione i električne mreže*
- 7.1.3.2 Indikator 2 – Veličina i tip (vrsta) sala i terena za fizičko vaspitanje u školama opštine Prizren
  - 7.1.3.2.1 *Aktivnost 1 – Snabdevanje sala za fizičko vaspitanje odgovarajućom opremom (za različite sportove*
  - 7.1.3.2.2 *Aktivnost 2 – Montiranje i postavljanje opreme i relevantnih sportskih rekvizita prema prirodi korišćenja sale.*

Opšti cilj 2: Infrastruktura

7.1.4 Specifični cilj 1: Stvaranje boljih uslova za život i razvoj poslovanja

7.1.4.1 Indikator 1: Proširenje vodovodnog sistema u opštini

7.1.4.1.1 *Aktivnost 1: Pripremni radovi za regulaciju vodovodnog sistema*

7.1.4.1.2 *Aktivnost 2: Izgradnja vodovodnog sistema*

7.1.4.2 Indikator 2: Proširenje kanizacionog sistema

7.1.4.2.1 *Aktivnost 1: Pripremni radovi za regulaciju kanalizacije*

7.1.4.2.2 *Aktivnost 2: Postavljanje cevi i šahtova duž investicione linije*

7.1.5 Specifični cilj 2: Stvaranje uslova životne sredine i funkcionalizacija javnih prostora kroz izgradnju zelenih površina i postavljanje javne rasvete na teritoriji opštine Prizren

7.1.5.1 Indikator 1: Povećanje zelenih površina na različitim lokacijama u gradu i selima

7.1.5.1.1 *Aktivnost 1: Izvođenje grubih radova na odgovarajućim lokacijama*

7.1.5.1.2 *Aktivnost 2: Instaliranje i montiranje različite opreme u parkovima*

7.1.5.2 Indikator 2: Povećanje korišćenja zelenih površina od najmanje 50% od strane stanovnika i lokalnih poslovanja

7.1.5.2.1 *Aktivnost 1: Promovisanje upotrebnog prostora za stanovnike i poslovanja*

7.1.1.1.1 *Aktivnost 2: Organizovanje raznih zabavnih, rekreativnih i sajamskih aktivnosti*

7.1.2 Specifični cilj 3: Stvaranje uslova i povećanje mogućnosti za lakše i brže kretanje građana kroz izgradnju puteva sa pratećom infrastrukturom

7.1.2.1 Indikator 1: Povećanje dužine regulisanih puteva opštine

7.1.2.1.1 *Aktivnost 1: Rehabilitacija postojećih puteva*

7.1.2.1.2 *Aktivnost 2: Rehabilitacija prateće putne infrastrukture*

7.1.2.2 Indikator 2: Omogućavanje lakog pristupa građanima sa različitih lokacija u centru

7.1.2.2.1 *Aktiviteti 1: Shtrimi i rrugëve të reja*

7.1.2.2.2 *Aktivnost 2: Instaliranje i postavljanje prateće putne infrastrukture*

Opšti cilj 3: Zdravstvo i socijalna zaštita

7.1.3 Specifični cilj 1: Izgradnja novih zdravstvenih ustanova

7.1.3.1 Indikator 1 (Najmanje dve nove zdravstvene ustanove su izgrađene u opštini Prizren)

7.1.3.1.1 *Aktivnost 1: Izgradnja novih zdravstvenih ustanova*

7.1.3.2 Indikator 2 (Novi i stari objekti su snabdeveni neophodnom medicinskom i nemedicinskom opremom)

7.1.3.2.1 *Aktivnost 1: Obezbeđivanje neophodne medicinske i nemedicinske opreme*

7.1.4 Specifični cilj 2: Podizanje kvaliteta socijalnih usluga u opštini

7.1.4.1 Indikator 1 (Poboljšanje uslova stanovanja za ugrožene grupe)

7.1.4.1.1 *Aktivnost 1: Izgradnja novih društvenih objekata*

7.1.4.2 Indikator 2 (Povećanje kvaliteta socijalnih usluga)

7.1.4.2.1 *Aktivnost 1: Izgradnja CSR 2*

7.1.5 Specifični cilj 3: Snabdevanje neophodnom opremom za socijalne objekte

7.1.5.1 Indikator 1 (Stambeni dom i dom za stare su snabdeveni odgovarajućim vozilima)

7.1.5.1.1 *Aktivnost 1: Obezbeđivanje vozila za stambene objekte*

7.1.5.2 Indikator 2 (Bezbednost u društvenim objektima je na odgovarajućem nivou)

7.1.5.2.1 *Aktivnost 1: Povećanje bezbednosti u socijalnim objektima*

Opšti cilj 4: Poljoprivreda i ruralni razvoj

7.1.6 Specifični cilj 1: Pобољшanje uslova rada i tehničkog znanja farmera

7.1.6.1 Indikator 1 (Povećano je znanje farmera o poljoprivrednim praksama i poslovanju)

7.1.6.1.1 *Aktivnost 1: Izgradnja objekta za obučavanje farmera*

7.1.6.2 Indikator 2 (Fizički uslovi za farmere u opštini su poboljšani)

7.1.6.2.1 *Aktivnost 1: Uređenje poljskih puteva i odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta*

7.1.7 Specifični cilj 2: Povećanje poljoprivredne proizvodnje

7.1.7.1 Indikator 1 (Poljoprivredna produktivnost je porasla za preko 30% uz promociju novih investicija)

7.1.7.1.1 *Aktivnost 1: Stvaranje boljih fizičkih uslova za farmere*

7.1.7.2 Indikator 2 (najmanje 300 radnika zaposleno je u poljoprivrednom sektoru do kraja 2026. godine)

7.1.7.2.1 *Aktivnost 1: Povećanje proizvodnje i poljoprivrednog izvoza*

7.1.8 Specifični cilj 3: Bolje promovisanje poljoprivrednih proizvoda

7.1.8.1 Indikator 1 (Promet u poljoprivrednom sektoru je povećan za preko 30% do kraja 2025.)

7.1.8.1.1 *Aktivnost 1: Bolja saradnja među farmerima*

7.1.8.2 Indikator 2 (Lokalni farmeri su stekli nove metode i prakse u poljoprivredi)

7.1.8.2.1 *Aktivnost 1: Razmena znanja i najboljih praksi sa farmerima u regionu*

Opšti cilj 5: Turizam i kulturno nasleđe

7.1.9 Specifični cilj 1: Unapređenje turističke infrastrukture u opštini Prizren

7.1.9.1 Indikator 1 (Uređena turistička infrastruktura u pojedinim turističkim mestima opštine)

7.1.9.1.1 *Aktivnost 1: Razvoj turističke infrastrukture*

7.1.9.2 Indikator 2 (Turističko – istorijska infrastruktura uređena u četiri tačke ratnog nasleđa OVK)

7.1.9.2.1 *Aktivnost 1: Investicije u nasleđe OVK-a*

7.1.10 Specifični cilj 2: Održavanje i povećanje objekata kulturnog nasleđa

7.1.10.1 Indikator 1 (Kulturno nasleđe u opštini Prizren je održano i obogaćeno novim dobrima)

7.1.10.1.1 *Aktivnost 1: Izgradnja novih kulturnih objekata u gradu*

7.1.10.2 Indikator 2 (Povećanje investicija u sektor kulture u ruralnim područjima)

7.1.10.2.1 *Aktivnost 1: Obnova i izgradnja seoskih kulturnih objekata*

7.1.11 Specifični cilj 3: Stvaranje uslova za razvoj sporta i rekreacije

7.1.11.1 Indikator 1 (Postojeći sportski objekti se održavaju i izgrađeni su i novi objekti)

7.1.11.1.1 *Aktivnost 1: Održavanje i izgradnja novih sportskih objekata*

7.1.11.2 Indikator 2 (Izgradnja novih parkova u opštini Prizren)

7.1.11.2.1 *Aktivnost 1: Povećanje zelenih površina u gradu*

Monitoring (Praćenje) i izveštavanje

Praćenje i izveštavanje o strategiji treba da se vrši naspram ciljeve kroz utvrđene indikatore. Izveštavanje mora biti završeno u prva tri meseca naredne godine i mora sadržavati podatke o stepenu implementacije indikatora, problemima u implementaciji i korektivnim merama. Na osnovu izveštaja o napretku strateških dokumenata, i na osnovu sistema praćenja, po potrebi se vrši pregled/privremena procena akcionih planova.

Podaci o monitoringu će se prikupljati na godišnjem nivou. Na osnovu ovih podataka, sastavljace se redovni izveštaji o napretku koji će odražavati nivo implementacije ovog dokumenta.

Odeljenje za administraciju u opštini Prizren će biti institucija odgovorna za koordinaciju procesa prikupljanja podataka i za izradu godišnjeg izveštaja o napretku SLER-a 2024-2029. Godišnji izveštaj o napretku biće objavljen na zvaničnom sajtu opštine.

Merenje primenljivosti strategije vršice se kroz indikatore uticaja (za strateške ciljeve); indikatore rezultata (za specifične ciljeve) i indikatore proizvoda (za strateške aktivnosti).

Procena Budžetskog Uticaja

Sažetak troškova Strategije	Viti 1	Viti 2	Viti 3
Posvećena podrška sa stručnjacima			
Posvećena budžetska podrška (usklađena sa SOR-om)	10,495,952	11,000,000	12,500,000
Potencijalne mogućnosti finansiranja za donatore	500,000	500,000	1,000,000
Budžet Kosova			
Ukupno	10,995,952	11,500,000	13,500,000

I. Akcioni plan

AKCIONI PLAN 2024-2026 ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ 2024-2029

Opšti cilj 1: OBRAZOVANJE						
Specifični cilj 1.1	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Poboljšanje uslova i povećanje kapaciteta školskih objekata na različitim lokacijama preko školskih aneksa i novih škola u naredne tri godine.	1. Školski prostori opštine Prizren su povećani					
	2. Povećan je broj upisanih učenika u školske godine 2024/2025, 2025/2026 i 2026/2027					
Aktivnost	Rok za sprovođenje 2024-2026	Ukupni troškovi (€)	Izvor finansiranja (ako se finansira od strane opštine, mora biti usklađen sa SOR-om, ako finansira donator, mora se navesti	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
1.1.1 Izgradnja školskih aneksa						
1) Izgradnja aneksa školske zgrade "Ardhmeria" u Landovici	2024	240,218.84	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađen aneks
2) Izgradnja aneksa škole u Vrbnici	2024	243,333.54	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađen aneks

3) Izgradnja aneksa srednje škole u Romaji – Has	2024	140,000.54	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađen aneks
4) Izgradnja aneksa škole "Besim Ndrecaj" Lutogllave	2024-2026	400,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađen aneks
5) Izgradnja aneksa Gimnazije "Remzi Ademaj" u Prizrenu	2025-2026	400,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađen aneks
1.1. Izgradnja novih školskih zgrada i renoviranje postojećih						
6) Izgradnja nove školske zgrade „Đerđ Kastrioti Skenderbeu“ (bivši Pjeter Mazrreku) u Mazrek	2024-2025	433,253,53	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Nova školska zgrada izgrađena
7) Izgradnja nove školske zgrade u Maloj Kruši	2024-2025	391,589.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Nova školska zgrada izgrađena
8) Kompletna obnova školske zgrade „Gernćare“ Novoselan	2024	78,148.35	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Renovirana školska zgrada
9) Renoviranje školske zgrade OS "Leke Dukađini" Prizren	2024	100,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Renovirana školska zgrada
10) Izgradnja nove školske zgrade u naselju "Bajram Curri" u Prizrenu	2025-2026	300,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Nova školska zgrada izgrađena
Specifični cilj 1.2	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026

Stvaranje boljih uslova za nastavu i učenje kroz obezbeđivanje alata za konkretnizaciju i laboratorija u školama u naredne tri školske godine	1. Opštinske škole su snabdevene alatima za konkretnizaciju					
	2. Povećan je broj laboratorija instaliranih u školama					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
1.1.1 Obezbeđivanje opreme za laboratorije i drugih alata za konkretnizaciju						
11) Prilagođavanje prostora za laboratorije	2025-2026	50,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Prilagođeni su prostori
12) Snabdevanje škola opremom za laboratorije i drugim alatima za konkretnizaciju	2025-2026	300,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Škole su snabdevene alatima i
Specifični cilj 1.3	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Stvaranje uslova za razvoj aktivnosti fizičkog vaspitanja u školama opštine Prizren	3. Povećan je broj sala fizičkog vaspitanja u školama opštine Prizren					
	4. Urađeno je renoviranje sala i terena za fizičko vaspitanje					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
1.1.1 Izgradnja novih sala za fizičko vaspitanje						

13) Izgradnja sale za fizičko vaspitanje u školi „Mithat Frašeri“ u Krajke	2025-2026	350,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađena sala za fizičko vaspitanje
14) Izgradnja sale za fizičko vaspitanje u školi "Dva mučenika (Dy Deshmoret)" u Pirane	2025-2026	350,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Izgrađena sala za fizičko vaspitanje
1.1.2 Renoviranje sala za fizičko vaspitanje						
15) Renoviranje sale za fizičko vaspitanje NSS „Hisen Redžepi“ Prizren	2026	150,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Renovirana sala za fizičko vaspitanje
16) Kompletno renoviranje sale za fizičko vaspitanje u NOSŠ „Meto Bajraktari“ u Rečane	2024	68,612.00	Opština Prizren	Odeljenje za obrazovanje	Odeljenje za finansije	Renovirana sala za fizičko vaspitanje

Opšti cilj 2: INFRASTRUKTURA

Specifični cilj 2.1	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Stvaranje najboljih uslova za život i razvoj poslovanja	1. Sistem vodosnabdevanja u opštini Prizren je poboljšan					
	2. Kanalizacioni sistem u opštini Prizren je poboljšan					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
2.2.1 Regulacija sistema vodovoda i kanalizacije						
1) Funkcionalizacija poslovnog parka	2024	50,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Poslovni park funkcionalan
2) Izgradnja puteva, kanalizacije, vodovoda i javne rasvete u naselju „Dardanija 2”	2024	1,000,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Regulisani sistem kanalizacije i vodovoda
3) Izgradnja infrastrukture (putevi, kanalizacija, vodovod) u naselju Tusus	2024-2026	750,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Sistem kanalizacije i vodovoda izgrađen
4) Sanacija infrastrukture (putevi, kanalizacija, vodovod, javna rasveta) u Žur	2024-2026	550,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Sistem kanalizacije i vodovoda je sređen

5) Izgradnja infrastrukture (putevi, kanalizacija, vodovod) u naselju "Novi život (Jeta e Re)"	2024-2026	850,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Infrastruktura u naselju "Jeta e Re" sređena
6) Povećanje kapaciteta vode za piće u opštini Prizren	2024-2026	5,071,949.47	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Povećan kapacitet vode za piće
7) Izgradnja akvadukta u Lubiždu u Prizrenu, izgradnja novog bazen	2024	510,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Izgrađen novi bazen za vodu
8) Čišćenje šahtova i kaptaža u kanalizacionoj mreži u opštini Prizren	2024-2026	700,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Dobro održavani šahtovi
9) Izgradnja kanalizacije i puteva u naselju „Bajram Curri“.	2024-2026	550,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Kanalizacija izgrađena
Specifični cilj 2.2	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Stvaranje ekoloških uslova i funkcionalizacija javnih prostora kroz izgradnju zelenih površina i postavljanje javne rasvete na teritoriji opštine Prizren	1. Povećanje zelenih površina na različitim lokacijama u gradu i selima					
	2. Povećanje za najmanje 50% iskorišćenosti prostora od strane stanovnika i lokalnih poslovanja					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat

2.2.1 Ulaganja u čistiju životnu sredinu						
10) Suočavanje i ograđivanje prostora od javnog interesa na pojedinim lokacijama u Prizrenu	2024-2026	450,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Zelene površine ograđene
11) Ekološki projekti (ozelenjavanje, ograđivanje, sedišta, dekorativna rasveta, itd.) u glavnim delovima	2024-2026	900,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Realizovani ekološki projekti
Specifični cilj 2.3	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Povećanje mobilnosti građana i poslovanja kroz unapređenje putne infrastrukture.	1. Povećanje prostiranih puteva					
	2. Lakši pristup građana i poslovanja sa jedne destinacije na drugu					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
2.2.1 Izgradnja puteva za lakši pristup						
12) Izgradnja tranzitnog puta, raskrsnica sa autoputevima	2024	585,100.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Tranzitni put je izgrađen
13) Sanacija i izgradnja asfaltnih puteva u gradu i selima	2024-2026	4,100,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Novi putevi izgrađeni

14) Izgradnja lokalnih puteva u Koriši	2024-2026	400,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Lokalni putevi izgrađeni
--	-----------	------------	-----------------	---------------------------	------------------------	--------------------------

Opšti cilj 3: Zdravstvo i socijalna zaštita

Specifični cilj 3.1	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Gradnja novih zdravstvenih objekata	1. U opštini Prizren izgrađene su najmanje dve nove zdravstvene ustanove					
	2. Novi i stari objekti su snabdeveni neophodnom medicinskom i nemedicinskom opremom					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
3.1.1 Izgradnja novih zdravstvenih objekata						
1) Izgradnja CPM-a u naselju Hrabrih (Tusuz)	2024-2026	850,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za zdravstvo	Odeljenje za finansije	CPM završen
1) Izgradnja GCPM-a kod KFOR-a (ITP)	2024-2025	640,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za zdravstvo	Odeljenje za finansije	CPM završen
3.2.2 Obezbeđenje neophodne medicinske i nemedicinske opreme2.1.2						
2) Snabdevanje medicinskom i nemedicinskom opremom	2024-2026	650,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za zdravstvo	Odeljenje za finansije	Medicinska i nemedicinska sredstva

3) Instaliranje i montiranje efikasnog centralnog grejanja i klimatizacije u zdravstvenim ustanovama	2024-2026	750,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za zdravstvo	Odeljenje za finansije	Ugrađeno centralno grejanje i klimatizacija
4) Digitalizacija usluga laboratorijskih analiza	2024-2026	550,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za zdravstvo	Odeljenje za finansije	Digitalne laboratorijske

Specifični cilj 3.2	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Podizanje kvaliteta socijalnih usluga u opštini	1. Poboljšanje uslova stanovanja za ugrožene grupe					
	2. Povećanje kvaliteta socijalnih usluga					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
3.2.1 Izgradnja novih socijalnih objekata						
5) Izgradnja kolektivnih zgrada za porodice palih boraca i socijalne slučajeve	2024-2026	1,050,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Kolektivne zgrade izgrađene
6) Izgradnja kuće Hitne pomoći za zaštitu dece	2024-2026	660,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Dečiji dom izgrađen
7) Izgradnja staračkog doma	2024-2025	300,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Starački dom izgrađen

3.2.2 Povećanje kvaliteta socijalnih usluga						
8) Izgradnja CSR 2	2024-2025	260,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Novi CSR izgrađen
9) Izgradnja koridora za fizičko povezivanje objekata CSR-a sa objektom Arhive i postavljanje lifta	2024	60,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Koridori i ndërtuar

Specifični cilj 3.3	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja		Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026	
Snabdevanje neophodnom opremom za socijalne objekte	1. Stambeni dom i dom za stara lica snabdeveni su odgovarajućim vozilima					
	2. Bezbednost u socijalnim objektima je povećana					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodećo odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat

3.3.1 Osiguranje vozila za stambene objekte						
10) Kupovina vozila za stambenu kuću	2024	40,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Vozilo za stambenu kuću je
11) Kupovina automobila za starački dom	2026	30,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Osiguran je automobil za starački dom

3.3.2 Bezbednost u socijalnim objektima povećana						
--	--	--	--	--	--	--

12) Postavljanje sigurnosnih kamera u objektima OSZ-a	2024	15,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Kamere su postavljene u OSZ-u
13) Sređivanje infrastrukture u četvrtoj zgradi u Petrovo	2024-2025	35,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za socijalnu zaštitu	Odeljenje za finansije	Infrastruktura u Petrovo sređena

Opšti cilj 4: Poljoprivreda i ruralni razvoj

Specifični cilj	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja		Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026	
Poboljšanje uslova rada i tehničkog znanja za farmere	1. Povećano je znanje farmera o poljoprivrednim praksama i poslovanju					
	2. Poboljšani su fizički uslovi za farmere opštine					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
4.1.1 Izgradnja objekta za obučavanje farmera						
1) Izgradnja Agrarnog centra	2025-2026	180,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Agrarni centar izgrađen
2) Pružanje redovnih savetodavnih usluga za farmere opštine	2024-2026	20,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Saveti dati farmerima
4.2.2 Uređenje poljskih puteva i odvodnjavanje poljoprivrednih zemljišta						

3) Sanacija poljskih puteva	2024-2026	740,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Poljski putevi su uređeni
4) Sanacija drenažnih kanala i odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta	2024-2026	540,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Odvodnjavanje zemljišta je regulisano

Specifični cilj 4.2	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Povećanje poljoprivredne proizvodnje	1. Promocijom novih investicija poljoprivredna proizvodnja je povećana za preko 30%.					
	2. Najmanje 300 radnika biće zaposleno u sektoru poljoprivrede do kraja 2026. godine					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
2.1.3 3.2.1 Stvaranje boljih fizičkih uslova za farmere						
5) Stvaranje novih površina poljoprivrednog zemljišta i sanacija	2024-2026	300,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Novo poljoprivredno zemljište stvoreno
6) Podsticanje farmeraa koji se bave uzgojem i preradom poljoprivrednih	2024-2026	300,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Grantovi pruženi farmerima

7) Sanacija mreže sistema za navodnjavanje i njeno proširenje	2024-2025	750,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Sistem navodnjavanja proširen
3.2.2 Povećanje poljoprivredne proizvodnje i izvoza						
8) Ulaganja u povećanje proizvodnih i prerađivačkih kapaciteta MSP-ova	2024-2026	1,500,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Proizvodni kapaciteti MSP-ova povećani
9) Identifikacija tržišta za izvoz domaćih poljoprivrednih proizvoda	2025	40,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Tržišta identifikovana

Specifični cilj 4.3	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja		Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026	
Bolje promovisanje poljoprivrednih proizvoda	1. Promet u sektoru poljoprivrede povećan je za preko 30% do kraja 2025.					
	2. Lokalni farmeri su prisvojili nove metode i prakse u poljoprivredi					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
2.1.5 3.2.1 Bolja saradnja između farmera						
10) Organizovanje godišnjeg sajma poljoprivrednih	2024-2026	30,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Godišnji sajam organizovan

11) Redovni B2B sastanci u sektoru poljoprivrede	2024-2026	15,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	B2B sastanci organizovani
3.2.2 Razmena znanja i prakse sa farmerima u regionu						
12) Organizovanje studijskih poseta u regionu	2025	50,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Studijske posete organizovane
13) Razmena najboljih praksi u poljoprivredi	2026	50,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za poljoprivredu	Odeljenje za finansije	Prakse razmenjene

Opšti cilj 5: Turizam i kulturno nasleđe

Specifični cilj 5.1	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja			Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Unapređenje turističke infrastrukture u opštini Prizren	1. Turistička infrastruktura uređena na pojedinim turističkim mestima opštine					
	2. Turističko-istorijska infrastruktura uređena u četiri tačke nasleđa rata OVK-a					
Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
5.1.1 Razvoj turističke infrastrukture						
1) Izgradnja turističke infrastrukture u Našecu, Jablanici i Vrbnici	2024-2026	433,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za turizam i ekonomski	Odeljenje za finansije	Turistička infrastruktura uređena

2) Izgradnja planinske putne infrastrukture u regionu Šar (Župa), Žur, Verin, Has i Kabaš-Koriše	2024-2026	300,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za turizam i ekonomski razvoj	Odeljenje za finansije	Turistička infrastruktura uređena
3) Izgradnja turističke infrastrukture na dva izvora vode u selu Vrbnica	2024-2026	260,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za turizam i ekonomski	Odeljenje za finansije	Turistička infrastruktura uređena
5.2.2 Ulaganja u nasleđe OVK-a						
4) Restauracija kule Remzi Ademaj u Žuru	2024-2025	150,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za turizam i ekonomski	Odeljenje za finansije	Kula Remzi Ademaja restaurirana
5) Izgradnja Trijumfalne kapije (Muzeja) u naselju Bajram Cur	2024-2026	600,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za turizam i ekonomski	Odeljenje za finansije	Muzej izgrađen
6) Izgradnja memorijala „Džavit Elšani - Leopard“ u Pirane	2024	23,000.00	Opština Prizren	Odeljenje za turizam i ekonomski	Odeljenje za finansije	Memorijal izgrađen

Specifični cilj 5.2	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja	Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Održavanje i povećanje objekata kulturnog nasleđa	1. Kulturno nasleđe u opštini Prizren se održava i obogaćuje novim dobrima			
	2. Povećanje ulaganja u sektor kulture u ruralnim područjima			

Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
3.2.1 Izgradnja novih kulturnih objekata u gradu						
7) Izgradnja multifunkcionalne sale kulture	2024-2026	500,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za kulturu, omladinu i sport/OKOS	Odeljenje za finansije	Multifunkcionalna sala izgrađena
8) Izgradnja međuopštinske biblioteke	2024-2026	600,000.00	Budžet opštine	OKOS	Odeljenje za finansije	Međuopštinska biblioteka izgrađena
3.2.2 Renoviranje i izgradnja seoskih kulturnih objekata						
9) Renoviranje doma kulture u Đonaju	2024-2025	300,000.00	Budžet opštine	OKOS	Odeljenje za finansije	Dom kulture renoviran
10) Izgradnja objekata kulture u ruralnim područjima	2024-2026	1,100,000.00	Budžet opštine	DKRS	Odeljenje za finansije	Novi objekti izgrađeni

Specifični cilj 5.3	Indikator(i) za merenje ispunjenja cilja	Osnovno stanje	Meta 2025	Meta 2026
Stvaranje uslova za razvoj sporta i rekreacije	1. Postojeći sportski objekti se dobro održavaju i izgrađeni su i novi objekti			
	2. Izgradnja novih parkova u opštini Prizren			

Aktivnost	Rok za sprovođenje	Ukupni troškovi	Izvor finansiranja	Vodeće odeljenje	Pomoćno Odeljenje	Rezultat
3.2.1 Održavanje i izgradnja novih sportskih objekata						
11) Renoviranje Sportskog dvorane "Sezai Suroi" u Prizrenu (grejanje i izolacija)	2024	170,000.00	Budžet opštine	Odeljenje za kulturu, omladinu i sport (OKOS)	Odeljenje za finansije	Sportska dvorana renovirana
12) Izgradnja stadiona „Has Arena“ u Kabaš Has	2024-2026	700,000.00	Budžet opštine, Donatori	OKOS	Odeljenje za finansije	Stadion „Has Arena“
2.1.10 3.2.2 Povećanje zelenih površina u gradu						
13) Izgradnja parka u naselju Baždarhane/4 kule	2024	307,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Park izgrađen
14) Izgradnja parka u naselju Lakurić (Golišav)	2025	119,000.00	Budžet opštine, Donatori	Odeljenje za javne usluge	Odeljenje za finansije	Park izgrađen

Službena napomena: Ova strategija je usvojena u Skupštini opštine Prizren na sednici održanoj 18.07.2024.

Predsedavajuća Skupštine
Antigona Bytyqi